

MAGYAR LAP

+ 4 lei

Taxa postală plătită ;
aprobărilor Dir. Gen. F.

Főszerkesztő
és a szerkesztésért felelős:
dr. Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 234 (1676) szám * Vasárnap, 1937 november 14

Főmunkatárs:
dr. Gyárfás Elemér

Nagy izgalommal kíséri a főváros népe a belpolitikai válság mozzanatait

Időelőtti híresztelések kerültek forgalomba a válság megoldásáról. — Mihalache gondolkozási határidőt kapott az uralkodótól

București. Saját tud. A kormányválság megoldására irányuló királyi kihallgatások pénteken egész nap tovább tartottak.

Péntek délután Averescu marsall volt az első kihallgatásra jelentkező ellenzéki pártvezér, aki Petre Păpăcoștea képviselővel jött, aki a marsallnak állandó helyettese és szóvivője a pártban. A Néppárt vezére délután fél négytől négyig volt az uralkodónál. Általános jellegű javaslatokat tett. Többek között azt javasolta, hogy a király olyanokat hívjon hatalomra, akik a pil-

lanat szükségleteinek a legjobban megfelelnek, egy a személyükbe vethető bizalomnál, mint pedig munkatervükönél fogva.

Averescu nem kérte a hatalmat pártja számára.

A marsall után a parlament két házának elnökei, Saveanu és Lapadatu következtek, akik egyöntetű felfogással ismertették a helyzetet és javasolták az uralkodónak megoldásokat a válság elintézésére.

Mihalachéről azt hiszik, hogy megbízást kapott

Öt óra húsz perckor érkezett a palotához Mihalache, a Nemzeti Parasztpárt elnöke. Kihallgatását nagy izgalommal várta a sajtó, melynek képviselői soha ilyen számosan nem álltak őrt a palota előtt, a fejlemények kivárára, de nagy érdeklődést mutatott a város közönsége is, amely elárasztotta a palota előtti teret és úgy várta az eredményt.

Mihalache gépkocsija 5 óra ötvenkor gördült ki a palota udvaráról.

Az újságírók megröghanták az autót, de az nagy sebességgel áttört a rohamozók csoportjain, úgy hogy egy újságíró majdnem a kerekek alá került s könnyebb sérüléseket is szenvedett.

Egy tulságosan támadó szellemű politikai riportert fel is nyitotta a pártvezér gépkocsijának ajtaját s az nyitott ajtóval kanyarodott ki a térre, ahol a közönség abban a hiszemben, hogy Mihalache meg is kapta már a kormány akítására szolgáló megbízást, lelkesen megüdvözték őt.

Pénteken a déli órákban ugyanis — mint jelentettük — nemzeti parasztpárti körökben oly határozottsággal állították, hogy Mihalache délutáni kihallgatásáról már, mint kormányelnök távozik, hogy a lapok előre kinyomtatták erről szóló különkiadásait, sőt a Timpul-nak (Gafencu lapjának) a különkiadását árulni kezdték a rikkancsok, mialatt Mihalache még a királynál volt. Ez nagy derűtlenséget váltott ki a palota előtti várakozókból.

a rendőrség viszont elkobozta az eseményeket megelőző különkiadást.

A nemzeti parasztpárti körök értesülése szerint Mihalache, aki a palotából egyenesen lakására hajtott, ahol a párt elnökeire várakozott réá. de

Mihalache még meghitt barátainak sem mondott a kihallgatás lefolyásáról részleteket.

Ennyit közölt azonban hivatalosan:

— A mai kihallgatás folytatása annak a kihallgatásnak, amelyet őfelsége Sinaian engedélyezett nekem. A tárgyalások folyamatosan vannak. Holnap őfelsége újból kihallgatáson fogad.

Arra a kérdésre, hogy vajjon ennek a második kihallgatásnak lesz-e folytatása, Mihalache azt felelte, hogy ebben a tekintetben nincs intézkedés.

Kiszívárgott értesülések szerint a Nemzeti Parasztpárt vezérének mai kihallgatásig meg kell kísérelnie a régi nemzeti parasztpárti erők összevonását. Azonkívül — mondja az „Univer-

sul”, a sajtónak e kérdésben szokásává vált titokzatos írásmódorában. — állítólag szó van bizonyos helyzetekről, amelyeknek változatlanul meg kell maradniuk.

A „Dimineata” értesülése szerint a házelnökök Mihalache—Vaida kormányt ajánlottak az uralkodónak, de hozzátették, hogy a Liberális Párt bármikor a trón rendelkezésére áll.

A pénteki kihallgatások során Angheliescu népművelésügyi minisztert fogadta a király, akinek, mint a legöregebb miniszternek, kérte ki a tanácsát. Angheliescu sem nyilatkozott a sajtónak, azt hiszik azonban, hogy fontos szerepe van a régi- és ujliberális párt egységesítésére irányuló tárgyalások közvetítésében.

Angheliescu kihallgatása után rögtön a lakására hajtott ahol hosszas értekezlet volt, amelyen kivüle Tatarescu miniszterelnök, Sassu és Lapadatu vettek részt.

Az eddigi események nyilvánvalóvá teszik úgy a Nemzeti Parasztpárt mint pedig a Liberális Párt kiegészítésének a szükségességét. Az előbbi a vaidistákkal, az utóbbi a gheorghistákkal. E pillanatban a Liberális Párt egységesítése sokkal megoldhatóbb feladatnak látszik.

LÁZAS TÁRGYALÁSOK A KÉT NAGY PÁRTBAN.

București. Saját tud. Az egyes pártkörökben lázas tanácskozások folytak a pénteki napon. A liberális vezető emberek hol Tatarescunál, hol Dinu Bratianunál, hol pedig Angheliescunál gyűltek össze. Mihalache különösen Popoviciésal, Costachescuval, Madgearuval, Victor Moldoveanuval és Pan Halippával tanácskozott.

Egy értesülés szerint szombaton délután hat órakor miniszteri értekezlet tartanak Bratianu Dinu lakásán. Ez azonban ellentmond annak a hírnak, hogy Tatarescu szombat délben lemond.

A pártok a szombati napra vezetőségi ülést hívtak össze pártklubjaikban. A „Totul pentru Tara” (Mindent a Hazáért) is élénken szervezkedik. Zelea Codreanu összehívta a megyei tagozatok vezetőit Mota és Marin sirjához és ott letette velük a légionista esküt, majd a Zöld Házban megejtette a jelöléseket s beszédet mondott a fényűzést megvető, önzetlen életmód eszményéről s a haza érdekében való áldozatkészségről.

— A jelölések, — mondotta, — nem fizetség jellegűek, hanem fokozott munka és még élesebb harc vállalásának kötelezettségét jelentik

Az új parlamenti választások előkészületei

Belpolitikai élenkség van, mely az egyes pártok vezetőségeiben különös izgalmakat mutat, s az ország közönségének egyrésztében is felfokozta az érdeklődést. Szokványos szólásmód szerint „megnyílt a kormányválság”, bár valójában még szombat délelőttig a Tatarescu-kormány nem mondott le, csak napok óta kihallgatások folynak az uralkodónál egy esetleges kormányváltás felől. A legfőbb alkotmányos tényező, az államfő jónak látja, hogy a pártok vezetőitől és a román közélet egyes kiemelkedőbb egyéniségeitől tájékozódást szerezzen, vajjon a parlament legutóbbi négyéves időszakának lejártá után miféle fordulat bevezetését látják szükségesnek. Az alkotmány szerint a négyéves parlament elbocsátásának és új parlament összehívásának kell következnie, s ebben nem is kételkedik senki. Legfőképpen az eddigi parlament életidejének naptári időszámításában van pár hónapnyi különbség az egyes felfogások között. Ez azonban mégse lényeges, mikor végeredményben arról van szó, hogy mégis új parlamentnek kell mihamarabb összeülnie.

Annál lényegesebb az a kérdés, hogy az új parlament összegyűjtésére szükséges választásokat ki vezesse? Az eddigi kormány-e, vagy egy pártpolitikailag teljesen közömbös átmeneti kormány, mely tisztán csak a választások adminisztrációs levezetésére szorítkoznék? Szigorúan parlamentáris felfogás szerint csak ez a két változat volna lehetséges, mert hiszen az eddigi parlamenti többség még együtt van a Tatarescu-kormány mögött. Ennek a kormánynak választási okokból való félreállása is csak olyan kormányváltozást hozhatna, mely egyik párt felé sincs elkötelezve, s egyik pártnak se volna előre adott előny, hogy kifejezett új többség nélkül is már most kormányra kerüljön. Mindazonáltal az eddigi parlamenti többséggel szemben már az eddigi parlamenti időszak alatt is bizonyos erőteljes konkurrenciák mutatkoztak, melyek a közigazgatási választásokon legalább is egyenlő erejűeknek bizonyultak úgy a nemzeti parasztpárt, mint a szélső jobboldaliak javára. Ennek a jelenségnek a számbavétele miatt a konkurráló pártok kormányalakító megbízatása is szóba jöhet. Vagy szóba jöhet az, hogy bizonyos külpolitikai egység kifejezésére a mai kormánypárt és a vele konkurráló pártok összegezéséből alakítanak úgynevezett koncentrációs kormányt, vagy csak egyes pártokat hoznak szorosabb kapcsolatba, illetve egyesítik.

A mai kormányirány maradásá, vagy az elsorolt változatok szerinti utódlás egyaránt lehetséges. Mindenesetre mihamarabb el fog e döntés is fog történni, mely a jövőbeli belpolitikai alakulás útját akár rövidebb, akár hosszabb időre meg fogja szabni. A rövidebb idejű megszabást arra az esetre lehet érteni, ha csak választási kormány alakul, vagy ha a megbízandó pártkormány a választások során nem kap többséget. Ámbar ez az utóbbi elképzelés csak igen eszményies fölfevések szerint juthatna megvalósuláshoz, mert eddig minden kormány-megbízatás azzal az eredménnyel járt, hogy a megbízott kormány a többséget is mindig meg tudta teremteni a maga részére. Ez a gyakorlati jelenség a mi belpo-

Ittikánkban nagy bizonyosság amelleit, hogy alkotmányos életünkben az uralkodó a túlsúly és nem a pártoké. Azért is van az, hogy a pártok a maguk kormányra kerülését nem is annyira a néptől, mint inkább az uralkodó elhatározásaitól várják, s hogy így a mostani kihallgatások során is ezt a helyzetdöntő elhatározást szeretnék megszerezni.

Ami döntés tehát most a trón magasságában történik, azt mindenesetre lényeges helyzethatározónak kell tekintenünk. Nekünk, a kisebbségi magyarságnak egyáltalán semmi olyan szerepünk nem lehet, mely a döntés ilyen vagy amolyan fordulata szerinti változó állásfoglalásokat tenne szükségessé. Mi csak tisztelettel tudomásul vehetünk bármilyen irányú döntést és ahhoz alkalmazkodva kell igyekeznünk, hogy közéleti létezésünket a román politikai élet minden tényezője számbavegye. Ennek a magunk iránti figyelemnek a megbízható kormánytól is éppenúgy föl kell kelnie, mint a vele szembenálló ellenzéknél. Tehát ebből következik, hogy se támogató odaállással el nem kötelezhetjük magunkat valamely párt irányában, se ellenző szembeszegződést nem vállalhatunk valamelyik ellen. Nekünk a magunk népi egységét, s ennek a népi egységnek a kívánalmait kell képviselnünk, ha országunk politikai életében a saját természetességünk szerint akarunk résztvenni. Ez a természetesség egyúttal az is, ami igazságot, őszinteséget és leghelyesebb odaadást jelent a mi részünkről.

Magunkat kell kifejeznünk nemcsak parlamenti és községi választások idején, de egyáltalán életünk minden napjában. Ezzel az ország sorsának úgy központi, mint vidéki intézői részére is jószolgálatot teszünk, hogy népi életünket a maga sajátossága szerint tudják számbavenni, s aszerint tudjanak a mi érdekünkben és a mi javunkra is kormányozni. Az ilyen kormányzás csak növeli az ország belső összhangját; tehát a magunk teljes őszinteségű és pártoktól mentes kifejezése nem egyéb, mint a belső összhangnak a magunk részéről való megalapozása és előmozdítása. A magunk népességének tisztá és kellő arányú megnyilatkoztatása ilyen nagyfontosságú országos közérdeket jelent. Az új parlamenti választásokra is tehát ezzel az öntudatos felfogással és összerögződéssel kell fölkelésünkre.

Másik fontos számbaveendő körülmény, hogy az eddigi nemzetközi fejlődések szerint a jövő parlamenti időszak és annak vezető kormányzata lesz az, mely a kisanantnak a dunavölgyi megegyezését hozni fogja. E megegyezés egyik lényeges pontja éppen a népkisebbségi kérdésre vonatkozik, tehát közvetlen érdekű a Romániában élő népkisebbségi magyarságra nézve is. Eppen azért ennek a magyarságnak a saját népkisebbségi helyzete végleges elrendezése végett is kötelessége, hogy a maga őszinte kifejezésére törekedjék, s kívánalmait kellő tisztasággal és tárgyilagossággal kifejezni tudja. A „clara pacta boni amici” állapota másképpen létre nem jöhet, csak úgy, ha a kisanantban érdekelt népkisebbségek részére a maguk kifejezésének ezt a szabad lehetőségét biztosítják, s így az ő kívánalmaik a maguk teljességében és népi sajátosságában világosan megnyilvánulhatnak. Másképpen számbavenni nem tudják őket a dunavölgyi tárgyalások során, tehát helyesen és végleges megnyugvásokat eredményezően meg se tudnak egyezni felőlük.

Elsősorban a népkisebbségi magyarságnak az érdeke, hogy ama jóeredményű nagyobb megegyezés végett a maga népességét őszintén és teljes részletességgel kifejezni tudja. Tehát ennek a magyarságnak most még inkább maga iránti kötelessége, mint minden eddigi parlamenti választásnál, hogy egész teljességében összetömörüljön és a maga teljes egységű kifejeződésére törekedjék. Nem szedheteti szét magát a néptöbbségeknél megengedhető jobboldali és baloldali irányokra, hanem a maga népiéletének az összesítő irányában kell összetartania. Ezzel szolgálja a leghívebben azt a jövődöbéli fejlődést is, melyet a dunavölgyi megegyezés tekintetében már minden állam úgy ismert föl, mint legsürgősebb és legnagyobb szükségét. Csak természetes, hogy álla-

Nem talál a számadás?

— Nem elég a háztartási pénz? Ebben az esetben az egyik, vagy a másik étkezést egy jó és tápláló kávéval kell pótolni. Tej, cukor, az illatos, jóízű Kathreiner és Valódi Franck annyira olcsó, hogy minden ilyen étkezéssel takarékoskodni lehet.

munk jövő kormánya is e felismerésből nem fog kimaradni. Tehát bármilyen kormány fog is nálunk választatni, teljes jóhiszeműséggel csak azt lehet róla föltételezni, hogy a népkisebbségi magyarságnak a maga egységes és

őszinte kifejezésére mindenképpen módot és szabadságot fog nyújtani.

Ránk nézve a mostani kormányválság várható fordulataiban ez a jó valószínűség a legfontosabb.

Lipót belga király Londonban

A gyarmati kérdések rendezése és a nyugati határok kiegyeztetése a látogatás legfőbb célja. — Lord Halifax Berlinben, Eden Rómában

Párizsból jelentik: Lipót belga király londoni látogatását Berlin gyarmati követeléseivel hozzák kapcsolatba. A király felvilágosítást kér majd Chamberlaintól, hogy Nagy-Britannia milyen álláspontra helyezkedik a német gyarmati követelések tekintetében. A „Paris Soir” szerint Belgium Kongó jövőjéért aggodódik és nem járulhat hozzá ahhoz, hogy Németországot Belgium gyarmatainak rovására elégték ki.

A BERLINI MEGBESZÉLÉS TARGYAI.

Londonból jelentik: A „Press Association” szerint lord Halifax berlini megbeszélései során a következő kérdések kerülnek színpadra:

1. A volt német gyarmatok visszaadása. Angol körök céloznak annak kívánatos voltára, hogy kerekasztal értekezlet során cseréljenek eszmét erről a nagyfontosságú kérdésről, mely előbb-utóbb a nemzetközi politika homlokterébe kerül.

2. A tervezett angol—olasz megbeszélések.

3. Az olasz—német—japán kommunistaellenes egyezmény és annak nemzetközi hatása.

A spanyol kérdés sokkal kevésbé égető, mint nemrég volt és erősödik a remény, hogy az önkéntesek elszállításával ez a probléma rövidesen megoldható lesz.

Az angol alsóház tudomásul vette, hogy lord Halifax tárgyalni fog Hitler kancellárral

Londonból jelentik: Az alsóház péntek délutáni ülésén az egyik képviselő kérdést intézett a kormányhoz lord Halifax berlini útjára vonatkozólag. A kérdésre Sir John Simon válaszolt és a következőket mondotta:

— Lord Halifaxot, a titkos tanács elnökét meghívták, hogy látogasson el Berlinbe, a vadászati kiállítás megtekintésére. Halifax elfogadta a meghívást és a jövő hét közepén Berlinbe indul. Látogatása teljesen magán- és nem hivatalos jellegű, de Hitler birodalmi vezér és kancellár a hozzáintézett kérdésre kijelentette, hogy örömmel fogadja lord Halifaxot, aki ennek a meghívásnak eleget is tesz.

EDEN TALÁLKOZÓJA CIANO GRÓFFAL.

Londonból jelentik: A lapok nagy békeoffenziáról írnak és ezzel hozzák összefüggésbe egyrészt lord Halifax berlini látogatását, másrészt Lipót belga király küszöbönálló londoni útját is. E békeoffenziva következő állomása, hír szerint, Eden és Ciano találkozása lesz.

A „Star” szerint Lipót belga király londoni látogatása főleg azért lesz nagyjelentőségű esemény, mert a belga uralkodó már régóta azon fáradozik, hogy a nyugati nagyhatalmakat egymással kibékítse. Lipót londoni tárgyalásainak eredménye kihatással lesz azokra

az utasításokra is, melyekkel lord Halifax közvetlenül a látogatás után Berlinbe utazik.

CHAMBERLAIN UJABB BÉKEBESZÉDE.

Londonból jelentik: Chamberlain miniszterelnök pénteken Edinburghban mondott beszédében kijelentette, hogy az angol kormány politikájának főcéljai a következők: Az angol érdekek előmozdítása; az angol alattvalók életének megvédése; a béke fenntartása; barátságos viszonylatok előmozdítása és ápolása mindazokkal a nemzetekkel, amelyek készek viszonzni Anglia barátságos érzelmeit és betartják a nemzetközi jog szabályait, melyek nekik sem biztonság, sem szilárdság nincs.

Chamberlain erőlyesen megcáfolta azokat az aggodalmakat, mintha rövidesen újabb gazdasági pangás fenyegetne Angliában.

Bangha Béla S. J.

VELÜNK az UR

A hírneves szónok szentbeszédsorozatának III. köt. Tartalma: Eucharisztikus beszédek, evangéliumi szakaszok, alkalmi beszédek. Ara füzve 100 lel.

Megrendelhető könyvosztályunknál.

Szovjet-Oroszországban üldözés alá vették az olasz alattvalókat

Válasz a kommunista-ellenes hármasszerződésre

Varsóból jelentik: A szovjet-kormány a japán—olasz—német kommunistaelenes egyezményre azzal válaszolt, hogy elrendelte valamennyi Szovjet-Oroszországban élő olasz alattvaló kiutasítását. Igen nagyszámu olaszt letartóztattak. Egyedül Odesszában nyolcvan olasz alattvaló került börtönbe. Jezsov belügyi népbiztos elrendelte, hogy három napon belül, vagyis hétfőig minden olasznak el kell hagynia Szovjet-Oroszország területét.

OROSZORSZÁGBÓL A SZOVJETBARÁT CSEHEKET IS KIUTASITJAK

Prágából jelentik: A Csehszlovákia felülnést keltő hírt közöl. A lap szerint Szovjet-Oroszországból mind kiutasítják a külföldi állampolgárokat, még a cseheket is. A bejelentés annál nagyobb felütnést keltett, mert a Csehszlovákia tudvalegyően a külügyminisztérium hivatalos lapja és most ez a szovjet-barát lap jelenti a cseh állampolgárok kiutasítását. A lap értesülése szerint Moszkvában azzal magyarázzák a kiutasítást, hogy a külföldiek meg akarják akadályozni a bolsevista ipari újjászervezést.

KÉT SZOVJETKÖVETET ÉS TÖBB MÁS SZOVJETNAGYSÁGOT TARTÓZTATTAK LE KÉMKEDES VÁDJAVAL.

Londonból jelentik: A „Daily Telegraph” moszkvai jelentése szerint az elmúlt napokban újabb tömeges letartóztatások voltak Szovjet-Oroszországban. A letartóztatottak között két volt nagykövet is van. Az egyik Jurenev, akit nemrég helyeztek át Tokióból Berlinbe, a másik Karszky, akit legutóbb neveztek ki ankarai nagykövetté, de még egyikük sem foglalta el állomáshelyét. A letartóztatottak között van Tupolev tanár, az Airo-dinamikai intézetnek a vezetője, Bubnov nevelésügyi és népművelésügyi népbiztos, Kurtz idegenforgalmi igazgató és Csernov mezőgazdasági biztos. Legtöbbjük ellen kémkedés a vád. Csúpan október folyamán kémkedés miatt 496 embert végeztek ki Oroszországban.

Kommunista-puccs terve Párizsban

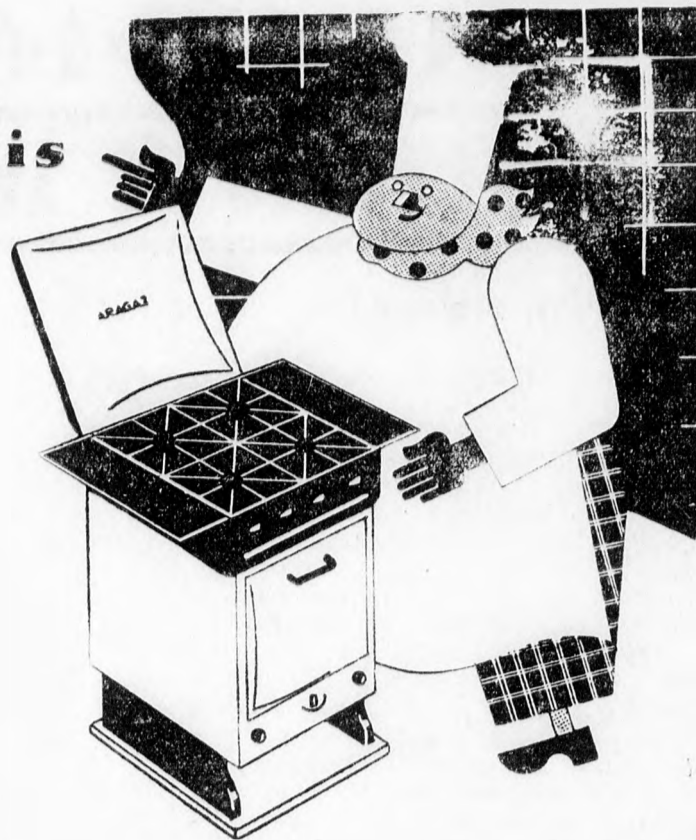
(Párizs). A szélsőjobboldali „Action Française” szenzációsan hangzó kommunista puccs-tervről számol be. A tervről — a lap szerint — a Chautemps-kormány is értesülést szerzett. A kommunisták kedre virradó éjszaka akarták a puccsot végrehajtani. A puccs vezére Marty kommunista vezér lett volna, akit általában „Albacete mérszárosa” néven emlegetnek az Albaceteben végrehajtott mérszárlása óta. A lap azt is tudni véli, hogy a terv végrehajtásában de Martyt két szovjet-tábornok és több francia tiszt támogatta volna. Az „Action Française” szerint a kommunisták Blum helyettes miniszterelnököt, Dormoy belügyminisztert és Daladier hadügyminisztert is meg akarták gyilkolni, még pedig azért, hogy a gyilkosságot a nemzeti táborra fogják és azután követeljék a nemzeti tábor háromszáz ismert személyiségének agyonlövését. A lap végül azt is írja, hogy a kommunista puccs végrehajtásában a fegyverek kiosztása már meg is történt.

Hozzáfüzi beszámolójához a lap, hogy a hivatalos híradásokról nem tud kezkeskedni, de annyi bizonyos, hogy a kormány és más tényezők a legbiztosabb forrásból értesültek a puccs-terv létezéséről.

Rheuma ellen	Togal-tabletták biztosan gyógyítanak	
	Rheumát Köszvényt Ülőidegzését	Idegfájdalmakat Spanyolnáthát Fejfájást és Hűléses betegségeket
Togal	Ha több mint 7000 orvos, klinika és kórház önként beküldött közjegyzőileg hitelesített irása a Togal kitűnő hatásait igazolja. Ön is teljes bizalommal használhatja. A Togal az Ön házi gyógyszeréi közül se hiányozzék. Gyógyszerárakban és drogériákban. Lei 52.—, 130.— (és Lei 12.—).	

Ez az ideális konyha!

Kényelmesen kezelhető, az „Aragaz” készülékek bámulatos gyorsan főznek, könnyen szabályozhatók, füst és szag nélkül égnék, tökéletes tisztaságot biztosítanak és munkát, időt és pénzt **takarítanak meg.**

Ön is feltétlenül megtalálja a szükségletéhez mért „Aragaz”-készüléket, választhat: a kis, egyégős reszótól, a legnagyobb számos égővel és sütővel ellátott tűzhelyig, bármely készüléket.

Alakjuk és kivitelük tetszetős, az előállításukhoz felhasznált emali-

anyag minden konyhának díszére válik

Erős és észszerű megépítés biztosítja az „Aragaz”-készülékek végtelen tartósságát.

Az „Aragaz”-készülékek egyesítik magukban az ideális konyhabereendezési tárgy összes követelményeit.

LERAKAT:

Komlós Testvérek

Oradea, Str. Nic. Iorga 13.

NEM HIÁNYOZHAT EGY HÁZTARTÁSBÓL SEM

ARAGAZ

Nantauban is megszűnt a kínaiak ellenállása

Atmenekültek a francia negyedbe. — Angolok és amerikaiak fegyverhasználatát a japánok ellen

Sanghaiból jelentik: A japán csapatok teljesen hatalmukba kerítették Nantaot. Délután 3 órakor a csapatok beszüntették a tüzelést. Kisebb kínai csapatok helyenkint még ellenálltak, de csak néhányan menekültek meg. Nantao védőinek egyrésze a francia engedélyes területre menekült. Ott lefegyverezték őket és egy iskola épületében, valamint egy üres gyárépületben helyezték el. A menekültek száma azonban perceről-percre nő.

Sanghai nemzetközi negyedeiben nagy az élelmiszerhiány, miután minden oldalról körül vannak véve. Az élelmiszer ára napról-napra növekedik. Egyes cikkekben az áremelkedés ötszáz százalékot is elérte.

Sanghaiból jelentik: A Sanghaiban állomásozó angol és amerikai csapatok parancsnokai utasítást kaptak, hogy a japán csapatok esetleges benyomulását a nemzetközi negyedbe fegyverrel is akadályozzák meg. Az angol és ame-

rikai kormányoknak ez az utasítása Sanghaiban nagy felütnést keltett és úgy látják, hogy Anglia és Amerika magatartása váratlanul megrevedebbé vált.

ELKESEREDETT HARCOK SANGHAI TÓL NYUGATRA.

Sanghaiból jelentik: Sanghaitól nyugatra elkeseredett harcok folynak. Nantao házainak romjai még mindig égnék. A sanghai nemzetközi őrség egyik osztaga házkutatást tartott a kínai segítőbizottság irodájában. Ez az iroda a japánellenes mozgalmakat irányította. Ennek működését most beszüntették.

Japán repülők pénteken bombázták a sanghai—nankingi vasutvonal mentén. Sanghaitól 110 kilométernyire fekvő Voosci amerikai Vörös Kereszt-kórházat. Két kínai meghalt, több súlyosan megsebesült.

Mi történt az elmúlt héten?

(Külpolitikai figyelő)

*

Irtó: **Observator**

A világpolitika legfontosabb eseménye az elmúlt héten Rómában zajlott le. Olaszország csatlakozott az 1936 november 25-én megkötött német-japán kommunistaellenes egyezményhez. Ezt a csatlakozást ünnepélyes formák között jegyzőkönyvben örökítették meg. A három *nacionalista* nagyhatalom között ezzel még szorosabbra fűződött az a kötelék, mely őket *eszméi téren*, már régóta összekapcsolta. A berlin-római tengely még jobban megerősödött s a bolsevizmus ellen való *tevékeny* küzdelemben *konkrét* jelentőséget nyert.

A demokratikus nagyhatalmak körében érthető szenzációt, sőt meghökkenést keltett a csatlakozás híre. Párizsban és Londonban sokáig nem tudták elhinni, hogy Hitler rá tudja venni Mussolinit egy ilyen elhatározó lépés megtételére. — ami most megtörtént — Anglia és Franciaország államférfiai éppen azért meg vannak arról győződve — és ezen meggyőződésüknek a sajtón keresztül hangot is adnak. — hogy a *kommunistaellenesség hangoztatása csak üggy és iakaró, amely mögött tulajdonképpen a diktatorikus rendszert követő s imperialista célokat szolgáló hatalmak céltudatos tömörülése húzódik meg* avégett, hogy alkalmas időben egységesen léphessenek fel a demokrácia államaival szemben.

A *Daily Telegraph* nyíltan megírja, hogy „a hármast paktum nem annyira a bolsevizmus ellen folyó harc fegyvere akar lenni, hanem inkább Franciaországot, az Egyesült Államokat és az angol világbirodalmat fenyegeti.” Más angol lapok igen találóan így fejezik ki aggodalmaikat: „Olyan ez az egyezmény, mint az úszó jéghegy, amelyből több van a víz alatt, mint a víz felett.”

A pillanatnyi ijedelem kétségén kívül, bizonyos mértékig megzavarta Anglia és Franciaország politikusaik tisztánlátását, az azonban semmiképpen sem nevezhető túlzott rémlátásnak, hogy a *római jegyzőkönyvben egy célra egyesült hatalmak más kérdésekben és más vonatkozásokban is ki fognak tartani egymás mellett és segíteni fogják egymást céljaik elérésében*. Az angol sajtó pl. már tudni véli, hogy Japán kész visszaadni Németországnak *Csingtaut és Kiaoesaut*, amelyektől a versaillesi békeszerződés fosztotta meg Németországot. Jele és bizonyossága lenne ez annak, hogy *Japán jogosnak tartja Németország igényét az elrabolt gyarmatok visszaszerzésére*.

Oroszországot talán a legjobban szíven a csatlakozás és annak kétséget nem tűrő indokolása. Hiába hangoztatják az egyezményt aláírók, hogy „a paktum nem az egyetlen nép vagy ország ellen sem”; hogy az ő céljuk csak a *Kommunista Internacionálé* romboló tevékenységének megakadályozása és a világforradalmi eszmék beáramlásának hatékony elgátolása. — a szovjet nagyon jól tudja azt, hogy a *Kommunista Internacionálé* alatt az *egyezményes országok Moszkvát értik első sorban*.

Stalin római nagykövete meg is jelent már az olasz külügyminisztériumban és tiltakozott az egyezmény ellen. Megfenyegette Olaszországot azzal, hogy ha nem lép vissza a „szövetségből”, Oroszország felmondja Háliának az 1933-ban kötött kölcsönös segítség és meg nem támadási szerződési és megszakítja a két állam közt fennálló diplomáciai viszonyt. Ciano igen udvariasan, de igen határozottan

gon visszautasította a szovjet tiltakozását és ismételtel kijelentette, hogy az egyezmény a világforradalomra törő *kommunizmus* és nem Oroszország ellen irányul. A kettő pedig — a szovjet ismételt kijelentései szerint — legfőképpen nem egy és ugyanaz. Nemi gúnyval azt is hozzáfűzte Ciano válaszához, hogy a csatlakozás az egyezményhez valamennyi hatalom számára, tehát a Szovjetunió számára is nyitva áll. A hurok fogott: Oroszország nagykövete nem tudott e kijelentésekre mit válaszolni.

Más országokban kedvező hatást váltott ki az paktum híre. Egyes délamerikai államok már is kijelentették, hogy *hajlandók* csatlakozni az angol sajtó által „*Szent Szövetség*”-nek csúfolt egyezményhez. A belgrádi felhivatalos *Vreme* örömmel üdvözli Olaszországot abból az alkalomból, hogy csatlakozott a német-japán kommunistaellenes megállapodáshoz. „*mely így módon a civilizáció, a társadalmi rend és a nemzeti eszménykép még az eddigénél is erősebb bástyájává válik*”.

Annál feltűnőbb, hogy Praga éppen most tartja az időt a legalkalmasabbnak arra, hogy *feltűnő módon tüntessen a szovjet mellett*. Krofta külügyminiszter és más magasrangú tisztviselők jelenlétében az ünnepségek egész sorát rendezik Csehországban a bolsevista forradalom 20 éves jubileuma alkalmából. Beneš elnök Kalininnak, a Szovjetunió központi végrehajtóbizottsága elnökének a következő táviratot küldte: „Az októberi forradalom századik évfordulója alkalmából van szerencsém üdvözölni Önt. A csehszlovák köztársaság a legszívelebb üdvözli a Szovjet-Szövetség elért eredményeit (?) és továbbra is sikert és fejlődést kíván.”

Akinek szeme van a látásra — lássa meg! És akinek értelmet adott az Uristen — értesse meg!

Spanyolországban napról-napra jobban tisztázódik a helyzet. Senki előtt sem kétséges már, hogy a köztársasági kormány napjai meg vannak számlálva. Madrid ostroma rövidesen megkezdődik s az ország fővárosának elfoglalásával el fog dőlni a másfél éves véres küzdelem sorsa. Franco annyira biztos már a dolgában, hogy a londoni benemavatózói bizottság keservesen megzavazott és megszóvegezett kérését be sem várva. — *maga küldi háza az olasz és német önkénteseket*. Elég most már neki a született spanyolokból álló nemzeti hadsereg is! Feltétlenül bízik benne, hogy még az év folyamán megtisztítja Spanyolországot a vörös hordáktól.

Mindenütt — még Angliában is — megnyugvást keltett a dolgoknak ilyen fordulata. Az angol nép nem annyira józan és világos leju, hogy *örömmel tud annak, ha két rossz közül a kisebbik rossz következik be*. A nagyobbik — egy európai háború réme — mely több mint másfél évig ott lebegett sötét árnyékent

Máj, vese, epe, idült (kronikus)

gyomor- és bélmegbetegedések, ideges fejfájás, álmatlanság, hányinger, hányás, szédülések, savtúltengés eseteiben, az amerikai gyógynövényekből készült világhírű **Gastro D.** szép eredményeiről a világ orvosi szaktekintélyei hosszú cikkekben számoltak be orvosi lapokban.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 135 le utánvet: melletti Császár E. gyógyszerárában, Bircunesti, Ca'ra Victoriei 124.

a spanyol viszály felett — oszladozóban van. Franco győzelmével és a spanyol kérdésnek a napirendről való lekerülésével a *háború fenyegető veszedelem a nemzetközi politikának ebből a vihársarkából megszüntnek látszik*. Ezt a jó hatást mérlegelte az angol kormány akkor, amikor eszméi megfontolásait felretéve, sértődését lenyelve, — kezét nyújtott a diadalmasan győzelemre törő hadvezérnek.

Annál viharosabb a hangulat Franciaországban. A rövidlátó népfrenti közvéleményt állandóan azzal áltatták a baloldali lapok, hogy a köztársasági kormány helyzete szilárd, győzelme biztos. El lehet tehát képzelni, milyen megrökönyödést, rémületet és haragot váltott ki ezekből az elvakult szocialistákból és kommunistákból az a bevallott valóság, hogy spanyolországi elvbarátaik leveretése már csak hetek vagy napok kérdése. Egyszerűen nem tudnak magukhoz térni a meglepetéstől.

Vezérek koncentrikus támadást indítanak Anglia ellen. Az angol politikát teszik felelőssé a történelemért. Edent egyenesen azzal vádolják, hogy *„kelepcébe csalta Delbost”*. Anglia magatartását, mellyel az utolsó pillanatok egyikében lehetővé tette a normális viszony kialakítását a nemzeti Spanyolország felé, — áruháznak minősítik.

A vihar a népfrenton belül is tombol. A mérsékelt szocialisták igyekeznek legalább jó képet vágni a változott helyzethez és figyelmeztetik a kommunistákat, hogy *fellépésük háborús veszélyt rejt magában*. A kommunisták azzal vágnak vissza, hogy tisztában vannak a háborús veszéllyel, de *ezt a kockázatot is vállalni kell az európai demokráciák ügyének megmentése érdekében*.

Nem kétséges, hogy emiatt a kis incidens miatt a népfrent nem fog felbomlani s a hagyományos angol-francia barátság nem fog megszűnni, de az bizonyos, hogy a jövőben még gyanakvóbb szemmel fogják egymás lépését kísélni s még kevésbé fogják egymást eredményesen támogatni a szövetséges felek.

Távol-Keleten a japánok minden erejüket megfeszítik, hogy a kínai ellenállást megtörjék s a *nankingi kormányt békeajánlat megtételére kényszerítsék*. A Brüsszelben ülésező kilenc-hatalmi értekezlettel minden közösséget megtagadnak; újabb felhívását is visszautasították; sőt azzal fenyegetőznek, hogy ha nem hagyják nekik Brüsszelben békét, formálisan is megüzenik Kínának a háborút. Ezzel szemben szívesen veszik azt, ha *Németország vállal közvetítő szerepet Nanking és Tokió között*. Annyira biznak ennek a közvetítésnek sikerében, hogy az angol sajtó találgatása szerint már arról is szó van, hogy *Kína a békekötés után csatlakozik a kommunistaellenes egyezményhez*.

Üsodálatos fordulata a dolgoknak és pö-

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik.
Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel.
(Központi fűtés, hideg- meleg folyóvíz, telefon, stb.)
Polgári szálló — polgári árak!

rőre vetkőzése a hamis okoskodásoknak! Néhány héttel ezelőtt még zengett a japán, olasz és német sajtó attól, hogy „Kína eladta magát a szovjetnek”, hogy Japán csak azért fogott fegyvert, hogy Kínában a bolsevizmus terjedését megakadályozza stb... Most pedig ugyanezek az országok már azzal tudnak számolni, hogy a nankingi kormány önként és szívesen beáll a bolsevizmus elleni frontba.

Mi annak idején szinte egyedül állottunk azzal a véleményünkkel, hogy a kínai kormánynak semmi köze a bolsevizmushoz; ellensége neki és csak végveszedelmében fordul Moszkva segítségéért. Nagy elégtétel számunkra, hogy az események igazolják akkori állásfoglalásunkat.

De még örvendesebb számunkra az, hogy a Vatikánban, — ahol pedig a legtisztábban látják és ismerik a keleti eseményeket, — szintén nekünk adnak igazat. A római Kúria egyik tekintélyes méltósága éppen a napokban jelentette ki a világsajtó képviselőinek, hogy — „a Vatikánhoz évek óta, szinte napról-napra befutó hírek és jelentések szerint Kína, ha némi képpen igénybe is veszi Oroszország támogatását, ezzel nem a bolsevizmus kiterjesztését célozza és eljárása nem a bolsevizmussal való rokonszenvből fakad, hanem tisztán diplomáciai és katonapolitikai cselekedet. Kétségtelen — mondja a magas egyházi méltóság tovább, — hogy azok a központi szervek, amelyek Kínában a nemzet újjászülését és az állami tekintély megerősítését szolgálják, szemben állanak magával a bolsevizmussal. Amíg a mai egyéni ségek kormányozzák Kínát, addig a Japánnal szemben való esetleges felülkerekedése sem hozná magával a bolsevizmus nemzetközi haterejének fokozódását”.

reggel és este

KALODONT
FOGKÓ ELLEN

Az ardeali Római Katolikus Egyházmegyei Tanács közgyűlése

Alba-Iuliáról jelentik: A gyulafehérvári latin szeriartású római katolikus Egyházmegyei Tanács november 18-ra hívta össze közgyűlését. Az 1936—37. évi közgyűlési időpontra eső működés beszámolója népünk és intézményeink eseményeit s életét tárja elénk és az Egyházmegyei Tanács nehéz, de eredményes munkáját hirdeti.

A közgyűlési jelentés főbb pontjai:

Gróf Mailáth G. Károly püspök 40 éves püspöki jubileuma.

Az Egyházmegyei Tanács képviselőiben küldöttség kereste fel a budai Vöröskereszt szanatóriumban gyengélkedő Főpásztor 40 éves püspöki jubileuma alkalmával és díszes kiállítású pergamentbe írt feliratban üdvözölte. A felirat meghatározó szavakkal tolmácsolja az Egyházmegye hódoló elismerését.

„Ha a nagy orosz írónak igazsága van, hogy mindenki annyit élt, amennyit szeretett, akkor Nagyméltóságod a legtöbbet élt kortársai közül, mert mindig és mindenkit szeretett, mindenkin segített s mindenkit magához ölelt. A gazdagokban a szegényekre gondolt és minden aranyát kiosztotta; a derűs napokban el nem bízott, hanem alázatosan maradt; férfiu meggyőződését díszért és érvényesülésért el nem adta; a bajban és szerencsétlenségben erős volt, mint a szikla; a megaláztatásokat, melyek megvérezték szívét, hőiesen eltűrte, de meg nem bosszulta; hitéhez, fajához apostoli hűséggel ragaszkodott. Mindezekért nyugodtan számolhat be egykor isteni Mesterének: „Akiét reám bízta Uram, közülük egyet sem veszítettem el”.

Az Igazgatótanács személyi ügyei.

Foglalkozik a jelentés dr. Balázs András prelátnak-kanonok előadó nyugalmavonulásával. Tisztségét ideiglenesen dr. Boga Alajos kanonok, főtanfelügyelőre bízták. A tanügyi osztály élére pedig Adorján Károly püspöki titkár került. Dr. Bitay Árpád munkásságának elismerésül a Nagy Szent Gergely-rend lovagkeresztjét kapta meg. Megemlékezik a jelentés dr. Hirschler

József pápai prelátnak, clujai plébános váratlan haláláról.

Egyházi építkezések.

Az engedélyezett építkezések költségeinek összege 1937. évre 754.218 lei. Aránytalanul nagyobb ennél az összegnél a beérkezett kérések fedezetére elégséges összeg. A kérések kielégítésére 3 és fél millió leire lett volna szükség. Mivel azonban az állam fillérvényi támogatással sem járul hozzá, az Egyházmegyei Tanács a kéréseknek csak ötöd részét teljesíthette. A jövőre nézve az intézményeket és a plébániákat az önfenntartás áldozatos útjára utasítja.

Az egyházmegyei tanügy.

Az egyházmegyei fiúközépiskoláinak az 1936/1937. tanévben volt 1528 növendéke, tehát 73-al kevesebb, mint az előző évben 1937/1938. tanévben újabb csökkenés tapasztalható. 75-el kevesebb a tanulók száma, mint tavaly. Az érettségi vizsgákra 1936/1937. tanévben (tavasszal és ősszel) 127 növendék jelentkezett és 56 vizsgázott sikeresen.

A középiskolák tanárai közül tanári képesítő vizsgát tett 12 tanár, közülük kettő magyar nyelv vizsgázott.

Az oktató-nevelő munka fokozása érdekében az E. T. részletes utasításban ismerte fel a tanárok iskolai és iskolán kívüli működésének kötelességeit és irányelveit.

A fiúnevelőintézetekben az 1936/1937. tanévben 913 növendék volt. Ezek közül 267 alapítványos, 639 fizető, 7 ingyenes felszolgáló. A főiskolások száma 186.

A földművesiskolák szép eredménnyel működnek. Radnóton az elmúlt tanévben 76 növendék volt. A püspöki főhatóság 14 újszecs papot küldött négyhetes tanfolyamra az iskolába.

Az oszorbai iskolában 44 növendék volt. Nyilvánossági joga még nincs, de rövidesen remélhető annak a megadása.

Elemi iskolák közül ösi nyilvánossági joggal működött 28, a magánoktatási törvény alapján megadott nyilvánossági joggal 127, nyilvánossági jog nélkül pedig 28. A tanítók száma 421, a beiratkozott tanulóké pedig 15.518. Tanév közben 132 tanulónak kellett elhagynia az iskolákat ro-

mán eredet címén. A tanítók véglegesítő vizsgájára 3 tanító és 8 tanítónő jelentkezett, akik valamennyien sikerrel vizsgáztak.

A sibiui Teréz-árvaház ügye.

Az Egyházmegye tulajdonát képező árvaházat a hadügyminisztérium a I. O. V. javára lefoglalta, telekkönyvi bejegyzését megváltoztatta és helyiségeit felerészben le is foglalta. Ez történt 1921-ben. Örvendetes eseménynek tekinthető tehát, hogy sorozatos erőfeszítések után az igazságügyi minisztérium rendelete a püspökséget visszahelyezte az árvaház telekkönyvi és tényleges birtokába.

Any- és csecsemővédő otthon készül.

A báró Jósika Samu-emlékalap tulajdonát képező sumuleui régi székház hasznosítása érdekében a legvalószínűbb terv az anya- és csecsemővédelmi intézet felállítása. Szó van arról, hogy rövidesen meg is valósítja a tervezett intézetet.

Inasotthon létesítése.

Az Igazgatótanács a munkaügyi minisztériumtól nyert engedély alapján Clujon egyelőre 30 katolikus inas számára inasotthont állított fel. Hasonló intézetet akarnak felállítani még több helyen is.

Az Egyházmegyei Tanács évi közgyűlésén a fent röviden vázolt beszámolón kívül még sok fontos kérdésről lesz jelentés. Egy év eredményes munkája után adottságok és tervek újabb nehéz munkája következik.

A magyar evangélikusok is megünneplik Szent István évét

Budapestről jelentik: Csütörtökön tartotta évi közgyűlését a Magyarhoni Evangélikus Lelkészek Egyesülete. A közgyűlést Raffay Sándor püspök nyitotta meg. Beszéde során kijelentette, hogy a Szent István év jubileumi éve a magyar evangélikus egyháznak is, mert Szent István korában még egy volt a keresztény vallás.

— Hogy ez szent év-e, vagy Szent István király éve, afelett ne vitatkozzunk, — mondotta. — A kereszténységnek Szent István által történt behozatala a mi ünnepünk is. Részt kell vennünk tehát ezen az ünnepen, nem demonstrációkkal hanem templomainkban, hálat adva Istennek, hogy az akkor még pogány magyarságot elvezette Jézus Krisztushoz.

Fazekas Zsuzsánna tragédiája

Oradea. Saját tud. A közelmúltban beszámoltunk arról a megdöbbentő tragédiáról, amelynek Fazekas Zeuzsánna cselédleány esett áldozatul. A tragédiával kapcsolatban most Szeszich Elek nyugalmazott főmérnökötől, akinél Fazekas Zsuzsánna alkalmazásban volt, az alábbi érdekes részleteket kaptuk:

„Tisztelt Főszerkesztő úr! Távolléteimből hazaérkezvén, csak most olvastam b. lapjának folyó 104-iki számában megjelent s „Borzalmas kínok között kitért a vesztetés egy cselédleányon” címet viselő cikket. Mivel a cikkben leírt szomorú esemény jelentékeny része az én lakásomon folyt le — ha az már a külföldi lapokba is bekerült — szeretném, ha az eseménnyel kapcsolatban az alábbiakat közölnék:

A tragikus sorsu Fazekas Zsuzsánna cselédleány folyó évi szeptember hónapban jött be Oradea-ra és szeptember hó 15-én állott be hozzám szolgálatra. A leány, miután már megotthonosodott, elmondta, hogy három évvel előbb egy vesztékutya marta össze, de akkor Clujon a Pasteur intézetben kiképzették. A leány tényeg egészséges, erős, vidám kis parasztleánynak bizonyult.

Folyó évi október hó 30-án reggel rosszul lett a leány s orvosi rendelkezés folytán, mielőtt meghűléses beteg, lakásomon vettük kezelés alá, miközben anyósom, feleségem és Egri Erzsébet szobaleány foglalkoztak vele. Az orvosi rendelkezések megfelelően hidegvizes pakolást raktak rá, orvosságot adtak be neki, stb. Eközben természetesen érintkezniök kellett a beteggel.

Ugyanazon nap éjjelen fél 12 órakor heves görcsöket kapott a beteg, melyek rohamosan fokozódtak s olyan jelenségek is mutatkoztak, amelyek súlyos bajra engedtek következtetni. Ennek folytán még akkor éjjel hoztam hozzá.

Mire az orvos megérkezett, akkorra a nyelvgörcsök már oly jellegzetesek voltak, hogy azokból az orvos kétségtelenül megállapította, miszerint a leányon vesztetés tört ki. Ezt követőleg a leányt fél órán belül mentőkkel elszállítottuk a közorháza, ahonnan — mint napnap értesültem — reggel átvitték az elmekórházba, ahol még azon a napon délelőtti kiszenvédett.

Az az egyszerű kis parasztleány, amíg lakásomon ápolták, olyan óriási lelki erővel, energiával tett bizonyosságot, ami pártját ritkítja. Láthatólag retentó kínjai voltak és mégis csak nyüzsgött és zokogott. Nem dühöngött, hanem ellenkezőleg imakönyvet kért s azt szorongatta, mert — amint mondta — úgy könnyebben bírja viselni a kínokat. Nem volt tomholó örületben s nem is támadott, tehát nem mart, nem sebezett meg senkit, hanem hallgatott a biztató szóra és kérte a bocsánatot, amiért betegséggel bajt okozott. A mentők hordágyára magától feküdt le és a mentőkötél kértte a bocsánatot, amiért az éjszakájukat megzavarta.

Hogy később, mikor a kórházban átadtuk, mi történt tovább, arról pozitív értesüléseim nincsenek.

A letragikusabb az egész eseményben az, hogy az az egyszerű, jó kis parasztleány az utóbbi napokban, úgy látszik, sejtette, hogy neki ez lesz a vége. Visszagondolva egyes elejtett, burkolt szavaira, erre lehet következtetni.

Ugyanis, halála után olyan értesülést kaptam, hogy 4-5 hónappal előbb, tehát a hozzám való szolgálataba lépés előtt mintegy 3 és fél hónappal, ismét megharapta egy kutya és pedig Suplac de Băreşu községben, ahol abban az időben szolgált. Most utólag úgy tűnik fel, mintha ezt az ismételt harapást valami kényszerítő körülmény folytán kénytelen lett volna elhallgatni. Csak célzásokat tett, hogy ő nem fogja megérni a karácsonyt és hogy kórházba fog kerülni s más efféléket.

A beteg leány ápolása közben anyósom, feleségem és Egri Erzsébet szobaleány közvetlenül érintkeztek a beteggel. Mivel ez a betegség manapság embernél ritkábban fordul elő, a helybéli orvosok nem tudtak eléggé megnyugtató véleményt adni arról, hogy az ilyen beteggel való

érintkezés okozhat-e fertőzést vagy sem? Ezer családommal vélemény végeit a budapesti Pasteur intézethez fordultam, ahol anyósomat és feleségemet abból a célból, hogy a felzaklatott idegeket megnyugtasák és nehogy valaha is agyally merüljön fel, a legenyhébb adagolású kezelésben részesítették. Egri Erzsébet szobaleány pedig a munkásbiztosító pénztár a clujji Pasteur intézetbe utalta.

Egyes lapok nagy mohósággal egész rémregényt gyártottak ebből a szomorú esetről, melyet — sajnálatosan — több bel- és külföldi lap kivonatossan átvett.

Az intelligens olvasóközönség bizonyára tudni fog következtetést levonni az itt leírt valóság és a kajla kaptafára gyártott rémregény összehasonlításából.

Főlöszleg volna fejtegetnem, hogy egy ilyen esemény az igazságon felül mi mindent von mag után. Ezeknek dacára csak számalommal tudunk emlékezni arra a kis parasztleánynra, aki nagy szenvedései közepette ritka lelki erőt tanúsított. Tekintettel a lapok elferdített híradására, ezzel a nyilatkozatommal elégtelén szeretnék adni a szerencsétlen kis áldozat emlékének.

Szeszich Elek nyugalmazott főmérnök meghatóan szép nyilatkozatához nem lehet semmi hozzátenni valónk.

Elfogyott a vörös katona az aragoniai arcvonalon

Madrid parancsnoka nem akar erősítést adni, mert a fővárost félti az elfoglalástól

Párizsból jelentik: Franciaországba érkezett hírek szerint Madrid vörös védőinek parancsnoka, Miaya tábornok nem akar eleget tenni a Negrin kormányutasításának, hogy a Madridot védő vörös csapatok egyrészt Aragóniába küldjék, Miaya ezt az eljárást azzal indokolja, hogy a Madridot védő csapatok most sem elegendők egy nagyobbabású támadás leverésére. Ha pedig egyrészt elviszik Madridból, a nemzetiek könnyűszerrel elfoglalják a fővárost. A Negrin-kormány nem fogadta el a kifogást és közölte, hogy Aragóniában újabb erősítésre van szükség, annál is inkább, mert az aragoniai hadszíntérről három tiszt átszökött a nemzetiekhez és magával vitte

a köztársasági hadsereg helyzetét feltűntető katonai rajzokat és térképeket.

A SPANYOL NEMZETI KORMÁNY KÖZZÉTETTE A DIPLOMACIAI ÜGYNÖKÖKRE VONATKOZÓ MEGALLAPODÁST.

Salamanca-ból jelentik: A Nagy-Britannia és a nemzeti spanyol kormány között létrejött megállapodásról a következő félhivatalos közleményt adták ki Salamancában: Anglia és a spanyol nemzeti kormány között megállapodás jött létre, hogy kölcsönösen ügynököket küldjenek egymás területére és ezzel a két ország között kapcsolat létesül. A kiküldendő ügynököknek a fontosabb kereskedelmi góceponokon és kikötőkben alügynökök lesznek alárendelve. Ezek hivatalos védelmi jogot élveznek. Hivatalos levelezésük nem kerül ellenőrzés alá. A Londonba küldendő spanyol ügynökök különösen az angol külügyminisztériummal állnak összeköttetésben. A Salamancába küldendő angol ügynökök pedig szabadon érintkezhetnek mindazokkal a hatóságokkal, akiknek feladata a diplomáciai kapcsolat fenntartása. A vezető ügynököknek alárendelt alügynökök jogállása az lesz, mint a konzuloké. A spanyol nemzeti kormány ezt a megoldást úgy tekinti, mint átmenetet a rendszeres kapcsolatok Anglia és Spanyolország közötti helyreállítását.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Vasárnap hideg, sok északi szél, a magas hegyeken nappal is alig lesz olvadás.

Nő a drágaság

A bucaresti „Argus” közli az októberi áremelkedési indexet. Megállapításai szerint az életszükségleti cikkek ára két év óta folyamatosan emelkedést mutat. Ugyanez a helyzet a ruházati cikkeknel is. 1935 december végén az életszükségleti cikkek ára 1916-os harmincháromszorosra emelkedett, 1937 október végén pedig harminchatszorosra. A ruházati cikkek ára 1916-tól 1937 szeptember végéig negyvenhátszorosra emelkedett. A tűzifa, papír, petróleum ára szintén ilyen emelkedést mutat.

kellemetlen következménye lehet...

Ha boldog és gazdag ember akar lenni, úgy menjen még ma a Hivatalos Sorsjegyarudához, vagy forduljon a falusi postahivatalokhoz, ahonnan vásárolhat Állami Sorsjáték sorsjegyet.

A 15. sorsjáték I. osztályának a húzása november 15.-én

Helyi cím:

Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 11.

Ha sorsjegyet nálunk veszi, 6,000,000-öt csak akkor nyeri

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 1.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK. Belföldön: Egész évre 600, félre 300, negyedévre 210, egy hónap 70 lejt.
 Magyarországon: Egész évre 50 P, félre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepnap 25 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
 Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
 Csalji szerkesztő: **dr. Sulyok István**
 Csalj, Piata Unirii 18.

Kéziratokat nem örzük meg és nem adunk vissza. Csakis válaszbellyel megválaszolunk.

MARIOARA JUGOSZLAV KIRÁLYNÉ HAZAUTAZOTT. Bucuresti. Saját tud. *Marioara jugoszlav királyné, aki Maria királyné betegsége hírére érkezett nemrégén Bucurestibe, pénteken este félhétkor a mogosioi állomásról hazautazott Belgrádba. A pályaudvaron Tatarescu kormányelnök, a kormány tagjai és udvari méltóságok jelentek meg tiszteletére.*

„Magyar Uriasszonyok Lapja” Szépirodalom. Művészet. Divat.

Modern kézimunka és gyermeklap mellett megjelenik havonta háromszor. Komoly érdeklődők kérjenek a legszebb magyar folyóiratból ingyenes mutatóványzatot. Ha három példányos mutatóványzatot óhajtanak, 9 lej értékű postabélyeg beküldését kérem.
 Megrendelési hely: **TÖRÖK JÁNOS, Oradea, Căsuța poștală Nr. 47.**

Az oradeai Oltáregyesület 1937 november 10-án 17 napján d. u. 3 órakor a Katolikus Legényegyletben (Str. Alexandri 13. I. emelet) tartja első munkaörrelését, melyre buzgó tagjai szeretettel meghívja az Elnökség.

BALESET ERTE A NEMET LUFTHANSA EGYIK UTASSZÁLLÍTÓ REPÜLŐGÉPÉT. Berlinből jelentik: A német Lufthansa Berlin-Manheim között közlekedő utasszállító repülőgépe pénteken a manheimi repülőtérén leszállás közben tülkört érintette a földet és összetört. Hét utas, valamint a pilóta, a szikratávírási és a repülőgép műszerésze életét veszítette. Két utas megsebesült.

AZ ISMERETLEN GRÁCI ÖNGYILKOS TIMISOARA VETTE A KALAPJÁT. Timisoara. Saját tud. Grációl átiratot kapott az itteni rendőrség. Az átiratban közlik, hogy október 22-én Bécsből jövet egy körülbelül huszhuszanöt éves fiatalember érkezett meg Gráciába a „Magyar Korona”-hoz címzett szállóba tért. Az illető jól beszélt németül és szobát bérelt. Nevét nem jegyezte be, mert, amint mondotta, a legközelebbi vonattal továbbmegy és nincs értelme, egynehány óra miatt bejelentőlapot kitölteni. A fiatalember szobáját később zárva találták. Az ajtó feltörték s a fiatalembert az ablakon felakasztva találták. Semmiféle igazoló irás, sem pénz nem volt nála. Személyazonosságának megállapítására mindössze egy kiindulópontot találtak: a kalapját. Zöldszínű kalapjában ugyanis megtalálták a cégbejegyzést. „Weismayr Ferenc Timisoara” áll a vizsgálatok szerint a fiatalember gráci rendőrség az itteni rendőrséget kérte meg további nyomozásra s a halott fényképét is csatolta. A Weismayr-fele üzletben kijelentették, hogy nem ismerik fel a fényképen ábrázolt fiatalembert. A gráci rendőrség „kiindulópontja” ezideig nem vezetett eredményre.

* Az agy, a szem, tüdő vagy szív felé irányuló vértömlések elhárítására igyek reggelenként éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Kérdezze meg orvosát.

MÉG MINDIG ALJECHIN VEZET A SAKKVILÁGBAJNOKSÁGBAN. Rotterdamból jelentik: Az Euwe és Aljechin közötti sakkmérkőzés 16-ik játszmája a 65-ik lépés után döntetlenül ért véget. A mérkőzés jelenlegi állása: Aljechin 9 és fél pont, Euwe 6 és fél pont.

Szigoruan bünteti az új törvény a rágalmazást! Mercurea-Ciuc. Saját tud. A falusi asszonyok hamar és könnyen esnek rágalmazás bűncselekményébe, amelyet azonban a régi büntető-törvénykönyv legtöbb esetben pénzbüntetéssel, vagy néhánynapos szabadságvesztéssel büntetett s rendszerint fel is függesztette. Az új büntető-törvénykönyv ezzel szemben szigorú intézkedéseket tartalmaz a rágalmazók ellen. Sas Mária és Milinák Antalné lazareai asszonyok például azzal rágalmazták meg Polgár Vilma odavalo lakost, hogy elhajtás utján szabadult meg több-hónapos magzatától. A törvényszék a két asszonyt két-kéthónapi elzárásra, két-kétezer lej pénzbüntetésre ítélte.

ELUTASITOTTA AZ ÜGYVÉDSZÖVETSÉG AZ ÜGYVÉDKAMARAI VÁLASZTÁS MEGFELLEBBEZÉSEST. Târgu-Mures. Saját tudósítónktól. A napokban érkezett le a tgmuresi ügyvédi kamarához a bucaresti ügyvédszövetség leirata, melyben értesíti a kamarát, hogy dr. Nestor Justin városi tisztj fő-ügyész fellebbezését elutasította s felhívja a kamarát a választmány megalakítására. A legutóbbi választáson ugyanis tizenkét választmányi fej között két magyar és egy zsidó ügyvéd is bejutott a vezetőségre, amit — miként azt annakidején jelentettük — dr. Nestor Justin megfellebbezett, mert ő tisztán román vezetőséget akart. Ezt a fellebbezést utasította mos el az ügyvédi unio Bucuresstiben, miután érdemleges tárgyalás keretében megállapította, hogy a választás a törvényes formák betartásával történt és a fellebbezésnek semmi jogi alapja nincs. Az ügyvédi kamara az értesítés vétele után nyomban megalakította a vezetőséget a következőképpen: Elnök dr. Baciu Aurél, aki már tizennyolc év óta tölti be ezt a tisztviséget, prodékán dr. Musca Gábor, titkár Covrig Vasile dr. pénztárnok Biró Aladár dr. és tizenkéttagú választmány, melynek kisebbségi tagjai dr. Bogdán István és dr. Markovits Márton ügyvédek lettek.

Sulyos közlekedési baleset a magyar fővárosban. Budapestről jelentik: Pénteken este igen sulyos közlekedési baleset történt a Döbrentei téren. A Gellért hegy lejtőjéről száguldó iramban rohant lefelé egy hatalmas teherautó. Elszáguldott egy zsufolt villamos előtt, szinte sűrűlva annak oldalát és belerohant egy sportkocsiba. A sportkocsi utasa az uttestre zuhant. A teherautó ugyanakkor megcsuszott a sikos uton és beleszaladt egy lovaskocsiba. A lovaskocsi utasa, Lontay Béla posta-műszaki tanácsos agyrázkódást és sulyos zuzódást szenvedett. A teherautó vezetője szerint — aki csodálatosképpen sértetlen maradt — a balesetet az a körülmény okozta, hogy a fék a sikos uton nem működött.

* Fejfájás ellen Beretvási pasztilla.
 Gyermekeket gyilkolt az alkohol. Târgu-Mures. Saját tud. Tragikus haláleset történt a muresme gyei Oaja községben. Garzó Váncel 13 éves fiú szüleivel együtt nagybömbnyiségű idej bort fogyasztott el, amely még nincsen teljesen ki-tisztulva. A fiú a székely faluban meggyűlt, és röviddel azután meg is halt. A hatósági orvos megállapította, hogy a 13 éves gyermek halálát az elfogyasztott ujbort, illetve alkohol okozta.

Temetések Oradeán. Bereczky István molnár 76 éves korában meghalt. Temetése vasárnap 2 órakor lesz a Fabricelor utca 38 számtól. — Csete István 54 éves korában meghalt. Temetése vasárnap 3 órakor lesz a Steinberger kápolnából. — Cuc László 84 éves korában meghalt. Temetése tegnap volt. (Erdélyi „Concordia”).

Temetéseket heti, havi, negyedévi törlesztésre végez legolcsóbb árban Erdélyi Sándor «CONCORDIA» Oradea.

EZ A DOBOZ tartalmazza... a bőrbetegségek elleni legjobb szert.

Mihelyt észreveszi az első pattanást, amikor látja, hogy arca vöröses, foltos, alkalmazzon azonnal Cadum-kenőcsöt! A fájdalomkat szinte csodáosan enyhíti. Regenerálja a bőrt és azzal eltűnik a baj... Ugyancsak felülmúlhatatlan a Cadum-kenőcs kiütések, rovarcsípések, vágások és könnyű égési sebek kezelésénél. Tartson állandóan kéznél egy doboz Cadum-kenőcsöt! Hiszen mindig előfordulhat!

Kéjen csakis valót! Cadum-kenőcsöt!

Feljegyzések

Sanghai ostroma közben elesett egy angol újságíró: Pembroke S. Stephens. Egy francia pedig — Lauren Rene, a „Paris Soir” tudósítója — megsebesült. Mindketten fiatal, bátor férfiak, mindketten képzett emberek, kik nyugodalmat és példányukat hagyták ott a helyszíni tudósítás izgalmas és nehéz kenyereért.

Különösen az angolról, Pembroke-ról mondanak el most sok kedves emléket egykori munkatársai. Pembroke hét éven keresztül Bécsben dolgozott Anglia egyik éber, hunyorgó szeme volt, mely a nyugodalmat Duna körül nyugtalanul hullámzó népek életét figyelte. A dunai népek életét figyelte, de mindig csak angol hazájának érdekeit nézte, mint minden angol széles a világon: különös, hogy ezt a könyörtelen angol nacionalizmust milyen természetesen találják azok is, akik egyébként hajlandók ezt az ősi érzést barbárnak s maradinak ítélni. Előttünk áll ma is Pembroke képe, amint az ajtófélfához támaszkodva derűsen nézte a tarka, furcsa társaságot, mely jobbra és balra fölé két szobában nyugtalan-kodott, keringett körülötte. Olyan volt szűz, de még alakja a sok másféle ember között, mint maga az angol szigetvilág. Nem sokat kérdezősködött, inkább őt kérdezték mások, hanem csak derűsen figyelt kis pipája mögül, aztán megírta azt, amit szemlélődés közben a látottakról gondolt: mivelhogy pedig angolul jelent meg ez a vélemény, nagy angol lapokban, hamarosan igazságnak számított, vagy még annál is többnek: Anglia véleményének, mely annyiszor döntött már el vitákat és sorokat. Ezt a furcsa folyamatot, a politikai igazságok kialakulásának ezt a különös útját mindenki tapasztalhatja, aki látott már angol újságíró munkáiban, azután pedig elolvasta világos, rövid, fölényes távirataikat és tudósításaikat, melyek inkább ítéletnek számítanak, mint egyszerű hírek.

Kévs az, ha azt írjuk, hogy Pembroke-t munkaközben érte a hősi halál: az angol érdekek legelső harci posztján esett ő el. Az esemény maga ma még nem minden. A világ véleményét és minden egyebet, ami attól függ, az dönti el, hogy miképpen állítják élébe az eseményt: ez pedig azokon mulik, akik első-kül látják azt, ami történik és egészen közelről.

Pembroke, amikor figyelmeztették a veszélyes helyre, azt felelte, hogy: innen jobban látok s — a következő pillanatban már végzett vele a japán géppuska golyója. Azoktól, akik jól és közelről látják azt, ami az eseményekből őket érdekli, — függ a világ véleménye, ez pedig sokszor és sokáig több és fontosabb, mint maga az esemény.

Ezért vannak mindenütt az első pontokon a nagy nemzetek újságírói és ezért fontosabb, uttoróbb sokszor az ő munkájuk, mint az államférfiak beszédei. (Skin).

MEGÖLT EGY ARABOT AZ ÖNMŰKÖDŐ MERÉNYLET-ELHÁRÍTÓ AKNA. Jaffa közötti országúton egy arab kísérletet tett egy hid fölrobbantására és életét vesztette. Az angol hatóságok ugyanis a fontosabb műépítmények védelmére olyan berendezést létesítettek, mely a merénylet-kísérleteknél önműködően felrobbant egy aknát s az elpusztítja a merénylőt anélkül, hogy az épületben kárt tenne.

* A szépségápolás legfontosabb feladata az archórt az időjárás behatásaitól és rombolásaitól megvédeni. A bőr legnagyobb ellensége a por, éppen ezért a legelső feltétel a bőrnek alapos megtisztogatása. A Scherk-féle arcvíz a legjobb és legegyszerűbb szer, hogy az archórt tisztaságot elérhessük. Milyen könnyű a pórusokba és megszabadítja az ártalmas portól és amellettt üdvös és ápolta teszi az archórt.

* Gyomor- és bélihurut, erős bomlási és erjedési folyamatok a gyomorbélhuzamban, bélbaktérium- és gyomorsavtúltengés a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által — reggelenként felkeléskor egy pohárral véve — igen gyakran rövidesen megszűnnek. Kérdezze meg orvosát.

Szolgálati fegyverével megölt egy tizenhárom éves gyermeket az erdőőr — egyévi fogházat kapott. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Ez év január hó 8-án történt, amint annakidején jelentettük, hogy Erdős András joseni erdőőr fegyvere, amint Pál Sándor szekeréről leszállott az erdei utra, elsült és homlokán találta a közelben játszadozó tizenhárom éves Kovács István elemista tanulót. A gyermek azonnal meghalt. A pénteken megtartott tárgyaláson a törvényszék megállapította Erdős erdőőr gondatlanságát, egyévi fogházzal és kétezer lei pénzbüntetéssel sújtotta, ami maga után vonja természetesen közalkalmazása elvesztését is. A büntetés végrehajtását a bíróság négyévi időtartamra felfüggesztette.

SOK TIZEZER
megelegedett vevő bizonyítja hogy a
„ZEPHIR”
kályha az összes kályhák között a
LEGJOBB
10 kilogram fával fűt 24 órán át.
gyártja: Szántó D. és fia, Oradea
„ELITE” tűzhely kályhagyára
Kapható mindenütt. Kérjen díjtalan árjegyzeket.

Timisoara város a határok erősítésére. Timisoara. Saját tud. A város időközi bizottsága a kormánynak a határok megerősítésére szóló felhívásával foglalkozott és erre a célra az ideai költségvetésből félmillió leit s a városi téglagyár terhére száználvanezer lei értékű anyagot szavazott meg.

* Rosszullétem minden tünete főfajás, nehéz érzés a végtagokban, láz, gripás megbetegedésre mutatott. Bevettem **Togal-t.** Hatása csodálatos volt. Körülbelül 2 óra múlva minden panaszomtól megszabadított.

Ciucmegei apró hírek, Mercurea-Ciuc. Saját tud. Gábor Mária 42 éves csőneal lakosnál adórtózáért foglalat akart vezetni az adóvégrehajtó. A harcias csángóasszony kijelentette, hogy semmiféle adóval nem tartoznak és ezért nem engedi meg a foglalat. Egy nagy doronggal elálta a végrehajtó elől az ajtót, majd, amikor a végrehajtó a dorongot elvette, felkapott egy kőszeket és azt vágta a végrehajtóhoz. Aztán bement a házba és fejszével jelent meg újból. A végrehajtó a fejszét is kiütötte az asszony kezéből, mire a „jökötésű fehérrép” a végrehajtó háját kezdte cibálni, rancigálni, úgy hogy most már párviadal kezdődött közöttük. A szomszédok ügyel-bajjal elválasztották a „küzdő feleket”. Nem volt kétséges, hogy a csángóasszony fogja a törvény előt húzni a kurtábat. A törvényszék hatósági közeg elleni erőszakért egyhónapi elzárással sújtotta. — Molnar Gyula lunca de mijloci csángógazdánál D. Cerbu Gyula lunca de mijloci csángóasszony napján nem talált meg az arverezőbizottság. A törvényszék lefoglalt ingók elszikkasztása miatt tizenöt nap elzárásra és 2310 lei okozott kár megtérítésére ítélte. — Borsos András joseni lakos Simon István erdőőr foglalat, amint az utcán szekerén ülve hajtatott végig, ostaroval „meglegyintette” és ezzel is kifejezést adott, hogy nem rokonszenvez az erdőőr foglalkozásával. A bíróság hatósági közeg elleni erőszakot látott és ezért Borsost egyhónapi elzárásra és nyolcvan ezer lei költésért megítélte.

Kovács Gyárfás vrabiai községi bírót azzal vádolták meg ellenségei, hogy az iskola javításra engedélyezett tizenegy darab fát saját céljaira használta fel. A vád nem bizonyult valósnak, a bíróság a községi elöljárót felmentette. — László Bálint 25 éves remeteaj legényt, amint Ditráú községből hazafelé igyekezett, a vasúti pályatesten elütötte egyik éjszakai tehervonat mozdonya és darabokra szaggatta. A bizottság megállapította, hogy a legény ittas volt és nem vette észre a közeledő tehervonatot és így saját hibájából történt a halálos baleset. — Borcea Gheorghe bécumegyei házaló kereskedő több székely községben kihirdette, hogy olcsón eladó bora van; 6—8 lejért elsőrendű öbort ad mindenkinek, aki nála megrendelést eszközöl és előleget is fizet. Ez utóbbira fektette a főszűlty. A csendőrség is felügyelt a borügynökre és igazolatlan akarta, azonban Borcea akkor már kerekelt oldott. Miután alapos a gyamu, hogy Borcea szélhámoskodott, elrendelték a korozését.

NOVEMBER 15 és DECEMBER 25 KÖZÖTT TILOS MINDEN ZENÉS MULATSÁG. Oradea. Saját tud. A rendőrség a közönség tudomására hozza, hogy a belügyminiszter rendelete alapján a karácsonyi böjt idején: november 15 és december 25 között tilos minden zenés mulatság (bálak, táncos teadélutánok, stb.) rendezése. Ilyenirányu kérvényeket még akkor sem vesznek tekintetbe, ha a mulatságok jótékony célt szolgálnak.

A Református Nőszövetség Karácsonyi Vására. Mint már korábban jeleztük, az oradeai Református Nőszövetség karácsonyi jótékony célú vásárát megrendezi a Str. Alexandri 31. sz. alatti Református Othon dísztermében és annak mellékhelyiségeiben. A védnökséget Pappszász Lajosné, egyházkerületi nőszövetségi elnöknő vállalta és így az egész vásár rendezése kerületi jellegűvé vált. Tekintettel arra, hogy a vidéki jelentkezők részéről a rendezés idejének egy héttel való elhalasztását kérték, a rendezőség ennek a kívánságnak eleget tett és így a vásár időtartama december hó 11-től 19-ig bezárólag lesz. Már eddig is igen szép számmal jelentkeztek résztvevők, amiből arra lehet következtetni, hogy a jótékony célú vásár minden eddigi hasonló akcióit méreteiben felül fog mulni.

Házmesteri vagy más hasonló elhelyezkedést keres nős, gyermektelen önálló asztalosmester, aki szereléshez is ért. Magyarul, románul perfekt beszél. Megkereséseket Timár János asztalos, Mădăraş, jud. Ciuc címre kér.

fejfájás
ellen
Beretvás
paraxilla!

Nagy sikert aratott
a tizenkétosztendős hegedű-
művész nő első hangversenye

Timisoara. Saját tud. Már megírtuk, hogy Martzy Jancsika, Martzy Mihály tanárnak, a Katolikus Népszövetség egyházmegyei központi elnökének tizenkétosztendős leánykájára önálló hegedűversenyt fog adni. A kis hegedűművész nő hangversenye most folyt le a Filharmonia Egyesület rendezésében, a Tisztikaszínó nagytermében. Ez alkalomból az előadótermet zsúfolásig megtöltötte a lelkes és műértő közönség. A hangversenyen megjelentek dr Pacha Ágoston megyéspüspök, több más egyházi méltóság és a zenei élet kiválóságai. Amint a függöny felgördült, bájos gyermeklányka jelent meg a színpadon és a legcsekélyebb elfogultság, vagy izgalom nélkül vállához emelte hegedűjét és játszani kezdett. A közönség elbűvölve hallgatta nem egy csodagyermek, hanem egy művész látványát, aki igazi zenei művészi érzéssel, biztos technikát árult el játékaival és az előadott műveket művészi átérzéssel adta elő. Műsorszámait között szerepeltek: Haendel: A-dur szonátájának négy tétele, Bruch: G-moll koncertje, Hubay: Cremonai hegedűjének szólója, továbbá Beethoven, Fiocco, Sarasate (andaluziai román) és Bartók—Székely: román néptáncok. A kis hegedűművésznőt Erdély Izolda zongoraművész nő kísérte. A közönség szünni nem akaró tapsviharral adott kifejezést meghatódottságának és a koncert után hosszú ideig nem akart eltávozni, mindig újabb és újabb ráadást követelve. A koncertet rendező Filharmonia Egyesület babérkoszorúval tisztelte meg a tizenkétosztendős művésznőt. Pacha Ágoston dr megyéspüspök a hangversenyt követő reggelen egy imakönyvet küldött a kis Martzy Jancsikának s megleghang, sajátkezűleg írt levélben püspöki áldását küldte.

Zürichi zárlat. Párizs 14.68 fél, London 21.62, Newyork 433.87, Brüsszel 73.62, Milánó 22.75, Amsterdam 239.87, Berlin 174.77 fél, Bécs — schilling 79.35, Prága 15.23, Varsó 81.80, Belgrad 10, Bucureşti 325.

Temetések. Tógyer J. 63 éves korában meghalt. Temetése nov. 12-én volt a Rulikovszky temetőben. — Figlar Mihály 79 éves korában meghalt. Temetése november 14-én délután fél 3 órakor lesz az Industria 1 számú házból a Rulikovszky temetőbe. — Pápai Lacika kéthónapos korában meghalt. Temetése november 13-án volt. („Caritas”).

SZÍNHÁZ

Egy pohár víz

— A Thalia színtársulat nagyszerű oradeai előadásáról. —

Az 1840-es évek elején mutatta be a párizsi Theatre Francaise a híres francia színműíró, Scribe: „Un verre d'eau” című szatirikus vígjátékát. Nem is vigjáték ez, hanem komédia, vidám, ötletes bohóság, színpadi játék, a szónak igazi értelmében. Scribe a maga korának színházi nagyiparos, aki irodalmi műhelyében egyetlen színháznak 150 színdarabot írt össze, illetve íratott irodalmi tanítványával, értette a szórakoztatás módját és ebben a színművében is mesteri kézzel adagolja a könnyed humort, a maró gúnyt és a csipős szatira fűszereit. Ez a poétikusan bájos történet, amit „Egy pohár víz” címen újítottak most fel a magyar színpadok, az angol királynő kicsinyes intrikái, cselszövései, gálans kalandjai és politikai maffiái között csörgedezik és olyan friss, olyan üdítő, mint az a pohár víz, amit a szerelmes főudvarhölgy kínos zavarában a királynő ruhájára borít és amely minden bajnak s egyben minden örömeinek az okozója lesz....

Harsányi Zsolt mesteri fordítása inkább „át-költésnek” tűnik, csupa poézis, szikrázó elmeség, csattanó élcs és derű.

A rendezés is gondos, művészi és hangulatos, az előadás zökkenő nélkül pereg s a játék vidámsága magával ragadja a színészeket. Régen volt részünk ilyen illuzióteltető és zavartalan, kellemes szórakozást nyújtó színházi estében.

Mészáros Béla szemelláthatóan olyan élvezettel játsza a szerepét, annyi jóízű komikummal és csattanó humorral alakítja az agyafurt és szellemes vicomte figuráját, hogy ebben a szerepben jobb alakítást már alig lehet elképzelni. Fényes Aliz olyan, mint egy finom Watteau festményalak, csupa hajlékonyság és csupa zene; pajzán jókedvvel és játékos könnyedséggel alakítja a kis Abigail szerepét. Harmath Jolán kegyetlen, csipős és raffinátlan okos a hercegnő szerepében; a legbájosabb és legsziveritőbb „intrika”, akit valaha láttunk — nyilván neki is tetszett ez a szerep... Egy kicsit azonban valamennyien moliere-i stílusban képzelték el a játékot és egyedül Erényi Böske kísérletezett érdekes egyéni alakítással a királynő szerepében. Nagy István férfias, elegáns és csiszolt játékaival valóban hódító testőrhadnagy volt. Kisebb szerepekben Paál Magda, Lantos Béla és Szabados Árpád járultak hozzá az előadás sikeréhez. A közönségnek tetszett a darab és szünni nem akaró tapsal szölitotta a függöny elé a színészeket. (By).

A SZÍNHÁZI IRODA KÖZLEMÉNYEI:

— Vasárnapi előadások. Ma, vasárnap három előadást tart a színház. Délután 3 órakor a közönség nagy réteget érdeklő Molnar vigjáték, a „Borjúkeresés” című négyfelváltos, Erényi, Fényes Alice, Tóth Elek, Mészáros, Dési, Lantossal a főszerepekben. Délután 6 órakor a hatalmas siker aratott Egy pohár víz című vigjáték lesz a harmadik előadása a bemutatott előadás szereplőivel, rendező helyárrakkal, míg este 9 órakor a Különös szerelem című bűnügyi drámát mutatja be a színház Steve Passeur szenzációkban bővelkedő nagyszerű színművét, amely a clujji bemutató éppén olyan nagy sikert aratott, mint minden világvárosi színpadon, ahol eddig színre került A darabot Szabados Árpád rendezte, kihozva annak minden izgalmatát és érdekességét, a főszerepeket pedig Harmath Jolán, Erényi Böske, László Pannai, Tóth Elek, Mészáros, Béla, Szabados és Lantos játsszák.

— Hétfőn este bucsualóadás. Hétfő este tartja a Thalia társulata ebben a ciklusban utolsó előadását, ez alkalommal a népszerű kerületi színpad Steve Passeur szenzációs bűnügyi színműve: a Különös szerelem, a premié szereplőivel, rendező helyárrakkal.

IDŐK SODRÁBAN

A bolsevizmus húsz éve

Írta: Rády Elemér

Vajjon ki gondolta volna húsz esztendővel ezelőtt, amikor Ludendorff vezéres ötletére leolmozott vasúti kocsikban a bolsevizmus Svájcban lapuló elméleti vezetőit, Lenint és társait orosz földre csempészték, hogy ez az elhibázott lépés sokkal végtelenebb lesz, mint a cári birodalom képzelt belső destruálása? Vajjon ki gondolta akkor, hogy ezekben az olmozott vasúti kocsikban akaratlanul is olyan halálos baktériumokat is csempésznek, amelyek a belső válságokkal, végsőkig feszített szociális ellentétekkel vívódó Oroszországban csak alkalmas televényt keresnek, hogy egy újabb világkataklizmát, újabb veszedelmeket zúdítsanak a világháború borzalmaiban megkínzott emberiségre.

Most, húsz esztendő távlatából, amikor már látjuk, hogy a bolsevizmus mélénye nem állt meg Oroszország határainál, hanem átcsapva azokon, hol itt, hol ott üti fel a fejét, amikor nap-nap mellett tapasztaljuk, hogy minden zűr-zavarban, minden vérengzésben a szovjet titkos ügynökei viszik a vezérszólamot, — most érezzük a maga tragikus valóságában, hogy micsoda végzetes lépés, milyen szörnyű bűn volt a keresztény kultúra és emberi civilizáció ellen ezeket a rossz szellemeket egy népre és ezen keresztül az emberiségre szabaddítani.

A szovjet most, november 7-én ünnepelte fennállásának huszadik évfordulóját. A szovjet városok vörös zászlódszben úsztak, a szónoki emelvényekről ömlött az öndicséret hazug áradata, a katonai felvonulások gigantikus méretei hívatva voltak ország-világ előtt hirdetni a szovjet erejét s az európai liberális sajtó sietett kontrázní ennek a vörös tündöklésnek.

A hamis fény mellett most a húsz esztendő jubileum alkalmával érdemes és időszerű azokat a borzalmas sötétségeket is a mérlegbe vetni, amelyeket semilyen görögülzettel sem lehet az öntudatra ébredt emberiség előtt többé elhazudni.

Mert mi maradt abból, amit Lenin és társai ördögi maradsággal megálmodtak? Lenin már nem érthette meg ezeket az ünnepeket. Földi maradványait még a balszam sem tudta megőrizni a szörnyű körtől, amelyben szenvedett, szelleméből pedig csak az maradt meg, ami rombol, pusztít. Társait, akikkel egykor együtt dolgozott, elseperte Stalin „nagyfakarítás”-a. Trockij nem csak orosz földről, de Európából is száműzve, mexikói magányában rendőrségi fedezet mellett is retteg Stalin bosszújától. És hol vannak a többiek: Zinovjev, Kamenjev, Bucharin, Pjatjakov, Sokolnikov és társaik. Vagy régen porlanak a Stalin által ásatott sírokban, vagy a GPU borzalmas börtöneinek a mélyén rothadnak. Az egykor nagyok és megváltónak hírdetett forradalomból mi maradt meg? Stalin véres szelleme üli meg a steppek felett esendőt a nagy falzabardítás” után akik még megmaradtak. Rettentés Iván korát is megszegyenítő hisztérikus félelemben lapulnak meg.

Ennyi maradt meg, semmi több. És még valami, egy szörnyű, keserű csalódás azoknál, akik ebben az ideges, rohanó korszakban beleszédültek a marxi teóriák mélységeibe. Ezer és ezer csalódott intellektuel és még sokkal több munkás hányódik most a kétségek örvényeiben, mert rádöbbenek, hogy mivé lesznek e világmegváltó gondolatok a gyakorlatban. Rájöttek, hogy egy utópia után futva végeredményben csak egy világhatalomra törő kisebbség szekerét tolták. A világ ma tele van csalódott marxistákkal s egyre fogy azoknak a száma, akiket még büvkörében tart a hazug moszkvai propaganda.

A bolsevizmus huszadik évfordulójára a

marxi teória végleg megbukott és Stalin birodalmában egy perverz, vad hatalmi vágy tombol a rég kicserélt marxista köpenyeg mögött.

És ha azt nézzük, hogy mit hozott a szovjet Oroszország tragikus sorsú népének, teljesítette-e azokat a reményeket, amelyet kétségbeesett munkások, nincstelen muzsikok és ábrándozó intellektuelek hozzáfűztek, a mérleg nem mutat jobb képet. Itt is egy szörnyű becsapottság, borzalmas csalódás tragédiája meredezik elénk. Itt van előttünk a jubileumra kiadott propaganda-képek tömege. Egy új államépítés gigantikus képe bontakozna ki előttünk, ha mindaz, amit ez a propagandaanyag bemutat, nem omlana össze kártyavárként a Gide-k, Panait Istrati-k, Dorgeles-k vádiratai előtt és a megkínzott orosz nép segélykiáltásának hangjaira. Milyen naiv kifogás és mentegőzés az, hogy a munkásnak az új rendért áldozatot kell hoznia! Hiszen Muszolini is új rendet épített s hol van a feleannyi idős fasiszta Itália a husz éves jubileumát ünneplő szovjetből! Nem lehet társadalmát a permanens áldozathozatal elvére építeni, ezzel legfeljebb bűnököt lehet takargatni. A szociális kérdés megoldatlan a szovjetparadicsomban, a szabadságnak még az illúzióját sem adja meg a szovjet alkotmány görögfénye, hiszen egy elejtett, meggondolatlan szó és a szovjet-polgár a GPU börtön mélyén elmélkedhet a szabadság relativitásáról. A nemzetiségi kérdés, amelynek megoldására oly büszkén hivatkozik a szovjet, Stalin birodalmában a nemzetiségek kiéheztetésével nyert valódi szovjet-izű elintézt.

Sorolhatnánk a végtelékig a szovjet bűnlajstromának egyes adatait. Rámutatthatnánk arra a végzetes játékra, amely a világ békéjének felborítása körül folyik s amelynek főrendezője Litvinov népbiztos. Hivatkozhatnánk arra a kiállításra, amely a párizsi „Editions historiques Contemporaines” csarnokában most nyílt meg s amely a szovjetországi rendőrség titkos statisztikái alapján mutatja be, hogy a bolsevizmus hatalomrajutása óta Oroszországban 52 püspököt, 4860 lelkészt, 9.600.000 földművest, 692.000 ipari munkást, 75.490 tisztet, 360.000 közkatonát, 48.000 csendőrt és 65.000 rendőrt végeztetett ki, nem beszélve a megszámlálhatatlan éhenpusztult, nyomtalanul eltűnt szerencsétlenről.

Ez a szovjet husz éves mérlege. Erre kell

Szabad ut!

Messze halható, tiszta hanggal bíró szabad utat a BOSCH-kürttel.

A BOSCH-kürt volt mindig és marad a jövőben is minden gépjármű megbízhatóbb jelzőkészüléke. Szép alakja minden kocsi díszlet. BOSCH kettős hangú és többhangú jelzőkészülékeket is szállít.

A legmegbízhatóbb Bosch alkatrész minden jármű részére. Minden szaküzletben kapható.

Leonida bucurestii és vidéki fiókjai.

gondolnunk, amikor a moszkvai fényes ünnepekről szóló híreket olvassuk s amikor a szovjetpropaganda csalóka adataival akar elkápráztatni.

Vajjon akad-e még valaki, aki elhiszi mindazt, amit Moszkvából csempésznek hozzánk? Akad-e valaki, aki ennyi hazugság, ennyi félrevezetés után s a megcáfolhatatlan adatok ellenére is hinni tud a bolsevizmus utópiájában? Akad-e valaki, aki nem veszi észre, hogy mind e mögött egy véres valóság van? A husz éves jubileum előestéjén megkötött olasz-német-japán bolsevizmusellenes szerződés azt bizonyítja, hogy a népek látják a veszedelmet s tudják hol kell védekezni.

A bolsevizmus minden gögörs ünneplés ellenére válságos korszakát éli. Sorsát a legjobban, legtisztábban talán maga Stalin fejezte ki néhány nap előtt a bányá- és fémipari munkások gyűlésén tartott beszédében, amikor ezeket mondotta: „A vezérek jönnek-mennek, azonban a nép marad. Az örök, a halhatatlan nép...” Igen, az örök, halhatatlan nép marad s a bolsevizmus régen nem lesz már, amikor a megkínzott, meggyőitött nép előtt egy új világ és új élet perspektívái nyílnak meg...

HAJ, IFJUSÁG...

Tavaszi volt. Fönt, a Golgotán a gyöngyvirág kihajtott. Ezüstös, kis szoknyáikkal belepték már a martot. Friss testük édes illatát a szűzök szűz narsák szűrésölték fel és nyugtalan lehelték szét vasárnap.

Tejarcu, tömzsi gyermekek birkóztak nagy kapukkal. A szőlőhegy tövében ült, henyélt a kórházudvar s a hegy levét kiszívta. Ők szüretre ugye vártak, szőlőseink. —A nagy hasu s még musttól részeg kádat

kutak elé emelték. Így a csurgó víz lerokkadt. Meggyült mélyében és a rest és szomjazó baromnak nyakát kellett csak nyújtani s nyelvét már vízbe merte. A klastromkert szűz színeit a hajnal elkeverte

s fehér apácák sorfalán, a porzó főkötőkön suhant a tiszta zárdafagy. Jaj, hátha jégeső jön! borzongták oktalan szűzek. Csövek parányi törke csipogva sirta: Hugaim, fusunk a zöld bokorba!

S már városunk fölé sötét felhők dagadt tömlővel vonultak és cselédeink bizonygatták: eső kell a földeknek. S lám hirtelen csipős záporban áztak utcáink és a parkok is s akár egy rőt darázs, nagy

s mord zümmögéssel csattogott a villám fák között el. Öreg parasztok jártak nyútt s párolgó ködmönökkel aszfaltos utak síkjain. Fülő szemükben égott a frissen lélekző mező s bárány, mely fázva béget.

TOLDALAGHY PÁL.

Müncheni kiállítások

Irtá: Castano-Köszeghy Marianne

Szép, verőfényes nyarutói délután. Az Isar partján rengeteg ember hullámszik; dírnáruhás bajor szépségek, bőrnadrágos turisták és fényképezőgépekkel fontoskodó külföldiek eleven mozgalmasságától színes a régi München megszokott nyári képe. A régi és mégsem ugyanaz.

Nem ugyanaz. Tíz év óta München sokat változott. Új éra és új külsőségek. A Königsplatzon két hatalmas Ehrentempel vonzza a kíváncsiakat és mellettük klasszikus egyszerűségben emelkednek a Glyptothek fehér oszlopai. Ez a klasszicizáló irányzat érvényesül általában az újonnan kialakuló müncheni építészeten; ez a nemesen egyszerű stílus uralodik a hatalmas fehér épület vonalain, ahová tódul mindez a rengeteg ember: Das Haus der Deutschen Kunst. — A német művészetek háza.

I.

Mint képek és szobrok otthona, ez a hajlék valóban méltó keret a művészetek számára. Görög oszlopsora sokban emlékeztet a párizsi börze és a Madeleine-templom építészetére, legfeljebb még sokkal egyszerűbb. Talán kicsit túlzott, kissé monoton is ez a végtelen egyszerűség, talán túlságosan is nyers még. — nagyon is érzik rajta, hogy egészen új. Belseje azonban tökéletes. Nagy, tágas, világos termek, elsőrangú mérnöki beosztás. Nincsenek itt azok a tekervényes labirintusok, melyek végigvándorlásában oly hamar elfárad a szemlélő, kényelmes, gyorsan áttekinthető, ügyesen csoportosított, téres csarnokok mutatják be a német képművészet legújabb termését. Ez a termék pedig valóban értékes, valóban magas színvonalat ölel fel.

Amióta a híres Glaspalast pusztító tűzvész áldozata lett, a szokott müncheni évi kiállításoknak egy évtizeden át nem volt állandó hajléka. A Glaspalast volt a múlt. — a Német művészetek háza már a jelené. Ez év nyarán avatta fel a kancellár a hófehér palotát, melynek legelső parádés kiállítása immár jellegzetesen viseli magán az új korszak erkölcsi

bélyegét. Nem láthatók többé azok a szokványos giccek és ízléstelen kontármunkák, melyek még a közelmúltban is a kiállított képek hetvenöt százalékát jelentették. Szigorú jury, leszűrt tudás és komoly művészet hirdeti eredménye látható e derűs falakon.

A művészet igazi lényege valójában nem más, mint harmónia és ritmus. Ez a hullámzó, ez a gördülékeny ritmus érezhető ma a Deutsches Haus monumentális termeiben. Tisztult művészet, öntudatos és mégsem hívalkodó tudás ömlik el a kiállított művek anyagán, melyek alkotóinak sorában újra találkoztunk régi, nagy nevekkkel, csakúgy, mint ígéretes fiatalokkal. Feltűnő, hogy az arcképek, tájak, genreképek sokaságából milyen hatalmas erővel tört előre a modern grafika. A legerőteljesebb, legütköztetőbb, égő és szenvedélyes témáknak harsogó megnyilvánulása az a tüneményes képsorozat, melynek alkotója, az esseni Sluyterman von Langeweyde a Deutsche Passion címet adta. Tizenkét szenzációs szépségű linoleum-metszet ez. — tizenkét ragyogó és fenséges allegória: a német nép öröme, küzdelme, gondja és szenvedése lüktet a merész előadású képeken át. Elgondolkoztató már ez a tudás, elgondolkoztató és tiszteletet parancsoló maga az ember, aki így tud! — Fritz Bern egyszerűségükben félelmes bronzszobrai. Hildegard Arminius eleven portréi, Compton melankólikusan szép tájai, Diez fenyvesei, Bollschweiler remek állattanulmányai, Eisenmenger bűvös hangulatú elképzései, Gerlach csodaszép olajtemperája. A visszatérés, — melyben benne rezzket egész sirásunk a tovatűnő múlt után, — mindvégig nemesen előkelő művészetéről beszélnek.

Geyer würzburgi pasztellje, a nürnbergi Gradl tipikus ősnémet tájképei, Sagemann és Sambuechen rajnai partrészletei, Senner szimbólikus leánykútja, Senrich palermói házrészletei, az öreg Angelo Jank kissé veteránizáló katonaképei, Klimsch bronztartói, a drezdai Richard Müller meghatóan szép parasztjelenetei, — mindez harsány bizonyítéka a tudás örökkévaló fölényének. A szimbólikus irány-

zatot érdekesen képviseli Adolf Ziegler, míg a természet üde báját beszédesen szólaltatja meg Junghanns pásztorjelenete. A kiállítás egyik legszebb darabját nem felejtí el az, aki egyszer látta: Fritz Mackensen — Istentisztelet a szabadban. Új és lendületes Richard Klein: Ebredés című vászna és komor szépségében is elgondolkoztató Xaver Stahl hatalmas festménye: A munka, míg Hans Spieger Bajtársak című képéről visszasír a szívünkbe a háború jaja.

Herder valóban élesen látott, amikor a művészetet olyan finomrezgésű hangszernek nevezte, amely egy egész nép szellemi és kulturális képességeit szólaltatja meg.

Ezen a kiállításon ez is eszünkbe jut.

II.

A legnagyobb fények mellett vannak a legnagyobb árnyékok! Tudós professzor Glaz Oszkár mondogatta ezt gyakran. Igaza volt. Átvitt értelemben is. Ha valaki a Deutsches Haus kiállítása után közvetlenül az Entartete Kunst minden német múzeumból kigolyózott piktorainak gúnykiállítására megy, a nagy magyar művész felejthetetlen mondása borzalmas valósággá válik. Mint pokoli zenekarban, úgy üvölt felénk a legdurvább giccek megvadult kakofóniája. Lasciate ogni speranza!

III.

A szomorú jelen gyors vigasztalódásra ösztökél. Siessünk innen jó messzire. — egy ragyogó renaissance palotába, ahol olaszos díszkert, faragott márványkútak, szelid mirtusz-bokrok megbékélt harmóniája ad méltó keretet a századvég egyik legnagyobb zsenijének, aki itt élt és alkotta műveit. Lenbach hajlékában vagyunk.

Itt, ebben a misztikusan homályos műteremben dolgozott a clair-obscur-ök isten-áldotta művésze. Rembrandt óta az emberi arcnak, ez örök problémának kevés olyan bosszorkányos kutatója élt a művészet széles birodalmában, mint ez a hatalmas bajor. A ragyogó galleria falain végigvonul mindenki, aki annak a kornak számottevő alakja volt, olyanok, akinek szerepe ma már a történelemé. Bismarck, Delbrück, az öreg Vilmos császár, Björnstjerne Björnson, Hans von Bülow, Waldersee, Helmholtz, Paul Heyse és a világhírű arckép: XIII. Leó. És mindezek az arcok élnek, ezek a szemek eleven fénnel ragyognak. És Coquelin!

Es Duse és Curzon és Reinhold Begas! És mint ábrándos holdsugár, visszatérő emlék, különböző változatban, a gyermekkor játékos derűjéből pompázatos virágba szökkenő ifjú leány: Marion Lenbach!

Művész mindig sok volt és ma is sok van. Olyan arcképfestő, mint Lenbach azonban, — nagyon kevés.

IV.

Ahogy minden évben elsétálunk a temetőbe és virágokkal díszítjük a sírt, ahol kedvesünk pihen, úgy kell visszatérni Münchenben is az Alte Pinakothek klasszikus csarnokaiba, ahol már annyiszor jártunk, ahová a szívünk mindig visszahúz. Bármily kevés időre, bármily röpké pillanatra, de viszont kell látnunk Rubens és Van Dyck örökértékű vásznait. A jólismert falakon változatlan szépségben, idő-kön és korokon túl győzedelmeskedő nagyszerűségben pompázik ma is az Utolsó Itélet fő- és allegóriája, Deukippus leányainak alaklása. — a rubensi alkotás vágy leghíresebb termései. És viszontlátjuk Van Dyck beszédesen kifejező arcképeit. — az organista Liberty szinte élő fiatal arcát, miközben váratlan érdekes megfigyelésre nyílik alkalom. Van Dyck Szent Sebestyénjének, ez eszményien szép ifjúnak arcvonásai egy másik arcrá, egy csodálatosan visszatérő arctipusra emlékeztetnek kísértetiesen: a fiatal Bacchus és Mona Lisa... Dehát ez már más lapra tartozik.

V.

A Neue Staatsgalerie újonnan átalakítva, felrészlülve fogadja látogatóit. Menzel és Böcklin, majd Hans von Marées és Wilhelm Leibl, a német impresszionizmus első úttörői szerepelnek itt. Az impresszionizmus harci dalára régróta halk szordinót vont az idő: ami egykor

Nem nyert eddig

a sorsjátékon?

Tegeven kísérletet a Mercur sorsjegyáruda sorsjegyével.

A legrövidebb idő alatt érezni fogja a következményeit, hogy a legszerencsésebb sorsjegyárudába vetette bizalmát.

A Mercur sorsjegyárudától vásárolt sorsjegy egyenlő értékű egy belépőjeggyel a gondtalan és bőségben élő emberek világába.

A 15. sorsjáték I. osztályának a huzásán amely november 15.-én lesz vegyen részt a MERCUR sorsjegyárudánál vásárolt sorsjeggyel.

A 15. sorsjáték I. osztályának a huzása NOVEMBER 15.-én

MERCUR

Helyi cím:

DACIA BANK Rt. (Menetjegyiroda)

Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 9

új volt és merész, ma melankólikusan borong a csöndes múlt fölött. Patinát kapott már ez a művészeti stílus, azonban milyen nemesen, milyen csillogóan értékes ma is ez a patina...

VI.

Van Münchennek egy kevésbé ismert, értékben és tartalomban azonban annál gazdagabb állandó kiállítási csarnoka. A Lenbach-villa emeletén helyezték el: München város képtára ez. Ósdi, tisztes, helyi érdekű gyűjteményt vár a látogató és helyette csupa szín, lüktető élet, eleven vidámság, derűs életigenlés itt minden terem. Mint kirobbanó láva, úgy hatnak reánk Diez szatirikus tollrajzai, a háború és béke torz valóságai egy féktelen temperamentumú művészagyvelő forrongó elképzelésében. Trübner, Wahle, Slevogt, Uhde, Oberholzer, Fritz Erlar, Stuck és a kitűnő Hengeler, — mind müncheni piktor és mind egyiknek ragyogó emléket állított e derűsen szép csarnokban a halás isarparti művészváros.

VII.

Gulbransson! A híres svéd rajzolóművész, a skandináv és német lapok gyilkoskezü szatirikusa, a toll és az irón félelmetes mestere is kiállított ezidén Münchenben, a Brienerstrasse Graphisches Kabinettnek nevezett kiállítóhelyiségében. Természetesen egyedül. Ez a súlyos egyéniség nem is bírta el társat, úgy, ahogy ő maga is mindvégig egyedül és társtanul járt művészi hivatásának vándorútján. A gulbranssoni arcok tömegében gyakran ismétlődik egy sajátosság, egy felejthetetlen arc, Wegener arca. Gulbransson, a grafit, a kréta, a szén és rőtírójok e nagymestere. Knut Hamsun jellegzetes fejének eddig egyedüli megörökítője, a tollnak is szuverén ura. Micsoda erő, micsoda hajszálvékony és mégis borotvaéles biztonság minden kezevonással! Mint sebész a megoperálandó testrészt fölött, úgy csap le irónjával a nagy skandináv az emberi arc legtitkosabb pontjaira: kiragadja, kihámozza és papírra veti azt kegyetlenül és könyörtelenül. Kegyeséletű dámák lelkét vetkezte le Gulbransson ceruzája és jeleníti meg a bennük élő hajdani bűnök emlékeit; milliókat adakozó, „emberbarátok” vonásai mögül sötét mosollyal kandikál elő a kapzsi kufár lelketlensége. Axel Gulbransson mindig ugyanaz és mindig egyedül marad.

ITT LAKOTT...*

Itt lakott, látod, Kosztolányi,
erre még nem jártál velem;
révült szemedben egy parányi
megcsillanó könnyesepp legyen:
mag fogunk még itt sokszor állni!

Az este egy-kettő leszáll,
árnyak hullnak a Vérmezőre;
olyan a ház környéke már,
mintha egy „bús” vers volna Töle,
Töle, kit elvitt a halál.

Vigan folyik tovább az élet,
— csak búsabbak a madarak,
s panasznak egy hanggal szegényebb,
De testével még gazdagabb
a föld, mely örvend, mint a vének.

Bimbóznak udvarán a fák,
egy-két kesernyős orgona;
milyen könnyű a szél,
nélkülünk is így forgana
tavaszán ledűlne tovább.

Öreg fehér kutyája szunnyad;
de majd, ha csend lesz és sötét,
éjféli körül, egy könnyű, fonnyadt
kéz megsimítja bús fejét
s hangot hall, de nem tudja honnat,

hogy iszonyában égve ordít —
ő jár akkor háza körül —
hány bú-ittas ójfele volt itt! —
benyit, bemeleg, asztalhoz ül, —
de sosem ír többé, ő, sose fordít.

JÉKELY ZOLTÁN

* November első napjaiban volt egy esztendője annak, hogy Kosztolányi Dezso, a nagy magyar költő meghalt. Ebből az alkalomból közlünk a kitűnő fiatal poéta Jékely Zoltán, Kosztolányi Dezso-ról írott finom hangulatú versét.

Olvassa el a Scherk arcviz üvegen levő könyvecskét. Látni fogja, hogy csak az alaposan megtisztított bőr friss és szép, csak ez bír az egészséges szépség vonzóerejével. Scherk arcviz tökéletesen megtisztítja a bőrt és az arcot ruganyossá, gyengéddé és rózsássá teszi. Üvegek à Lei 62,103,164,300,475

Ez a könyv megad minden felvilágosítást

SCHERK PARIS - BERLIN - NEW YORK

ÉLŐ és holt kövek

Képek a modern és régi Athénről
Írta: Aubermann Péter

Aki Görögország klasszikus nyugalma és sok tekintetben pátriárkális meg primitív jellegű vidékeit bejárta, az ha a fővárosba vetődik, amúgy és bámulni fog egyes negyedeinek lázasan lüktető forgalmán.

Ha az ember Pireos kikötőjéből beszaguld a földalatti vasúttal, egyenesen a Plateia Omoniashoz, a város szívéhez ér. Itt figyelhetők meg — különösen a délelőtti órákban — a metropolisz energált szívének dobbanásai. A Plateia Omoniason keresztül agaznak szét a forgalom főútjai. Innét tudul vérkeringése zúgó áradatként a nagy organizmus vétagjaiba, hogy végül a perifériák sikatorain szeliden csörgedező patakokká szatnyuljon. A Plateia Omonias, ahonnet nyolc irányba futnak ki az utak, igen emlékeztet a párizsi Place de l'Etoile-ra, amelynek egy pontba találkozó utai egy állócsillag sugarához hasonlítanak. Az athéni teren minden sugar tövében oszlopok emelkednek, rajtuk egy-egy nő szobor látható. Este, amikor a lámpák ezreinek gyémántos csipkékendőjébe burkolódik a város, a kivilágított tér körben elhelyezett oszlopaival úgy hat, mint egy roppant csillár.

Hogy azonban többet lassunk, halasszuk el sétánkat valamelyik délelőtti időre. Menjünk végig az Eolos, Pireos és Stadion utcákon és azt fogjuk látni, hogy szép időben egy hőmpolyog rajtuk keresztül az emberáradat, mint a medréből kicsapott folyó vize. Az utca ugyancsak igénybe veszi az ember szemét, de még inkább a fület. A legtöbb ember szájából valóságos szövegtegek hullanak. Sűrűn potyognak a szavak és éppoly tempóban a gesztusok. A kofák kalaptolása, a felvágott nyelvű dámák fecsegése, az öreg urak diskurálása, a cselédek locsogása, az úgynökök hadarása, a gyermekök sikítása, az utcai árusok rekedt ordítogása, az autók túlkölése, amelyre a villamosok állandó csilingeléssel felelnek — mindez idegesítő hangorkánna fájul el. A nagy sürgés-forgás délfelé lelanynul. A hőség hangjától fak a hársógo kakofoniára és az esti órákig megbénítja a forgalmat.

Menjünk végig az előkelő Odos Panepistimoun is és tekintsük meg legszebb középületeit. Az első, ami elénk dobban a hat doroszlopon nyugvó könyvtár, felékesítve a tudomány szimbólumaival. Utána következik a valamivel szerényebb külsejű egyetem. A legszebb azonban az akadémia. Homlokzatán mythológiai alakok, Pallas Athéné pajzsával és dárdával; Orpheus meg a lantjával. Magas lépcsőzete alján pálmáktól és oleanderektől körülövezett kertben két megtisztított, gondolatokba merült görög hóles. A szomszédban látható a románstílusú katólikus székesegyház, ahol a görögön kívül egy csomó külföldi nyelven folyik a lelkipásztorokodás. Areopagita szent Dénes nevét viseli, aki egyike volt ama keveseknek, akik szent Pal prédikálására megtértek Athénben. A legenda szerint Athén, majd később Párizs püspöke volt. Mikor lefejezték, még kétezer lépésnyire vitte a fejét. A templom berendezése feltűnően szép. Ugyanezt kell mondani az ortodox templomokról, ame-

lyekből az egész városban van legalább négyszáz.

Ahogy az ember kilép egy-egy hűs templomból, legott a hőség tüzes nyilai zudulnak reá. Tulzás volna azonban azt állítani, hogy ez elviselhetetlen. Senkinek sem kell attól tartania, hogy trópusi hóguta fogja kerülgetni, mert a levegőt a tenger felől állandóan atlengi egy hűs, légycirogatású szellő. Délben, amikor legjobban ráterpeszkedik a meleg a városra, csak az teszi ki a lábát, akinek mulhatatlanul szükséges. A rendőrök trópusi sisakkal felszerelve ilyenkor egy kottatartószerű napernyő elől irányítják a forgalmat. Ennek ellenére nem egy férfi sötét színű ruhában rója a járdákat. Bámészködés közben tekintetünk rávetődik az ólesbetűs cégtáblákra, amelyek között csak a külföldi képviseltek szerepelnek latinbetűs feliratokkal.

Feltűnő a nagy utakon a rengeteg üzlet. Előtűnk az utcai árusok útnak tanyát. Kihálva és hadonászva hívogatják, csalogatják a vevőket. Itt látszik, mennyire véreben van a görögöknek az üzleti szellem. Már az ókorban is haszonnal üzték ezt a foglalkozást, amikor Kelet és Nyugat között közvetítettek és ez a körülmény nem megvetendő mértékben segítette elő páratlan kultúrájuk megeremését.

Ha bekukkantunk egy-egy üzletbe — nem szükséges, hogy nagy legyen — megapódva látjuk, hogy a fulladásig van tulzsufolva. A cipőüzletek falai például szószertint tele vannak tapétázva cipőkkel. Minden áru ki van rakva, semmisen marad dobozban. Az ideál itt ugy lát-szik az, hogy az áru olyan sűrűn álljon egymás mellett, mint a skatulyában a gyufák. A hosszú zsinegekre felfűzött termékek lábbelik és parányi topánkáik mint valami hagymakoszoru függnek le a mennyezet tetejéről. A csillárzletekben el képedve látjuk, a lámpák tozódó sokaságát. Az utcasarkokon és kapumélyedésekben tartózkodó gyalogosok meg valóságos piramisait halmozják fel a jöképu almának, zamatos körtének és mézedező szőlőnek.

Az Odos Panepistimionból, miután elhaladtunk a kaszárnyaszerű királyi palóta mellett, fűszaggató robajjal gördülő villamos segítségével eljutunk a stadionhoz. A múlt század vege felé az első olimpiai játékok számára építettek ragyogó fehér márványból. Haivanezer nézőnek van itt helye, az arénája azonban nem valami nagy. Fekvés szempontjából ez Athén egyik legkedvesebb helye. A Zappion park sűrű lombjai és a domboldal fügefáinak mély zöldje, az olajfák szürke ezüstje méltó kerébe ágyazzák ezt a pompás amfiteátrumot. A Zappion park és környéke azok közé a kevés színpompák közé tartozik, amelyek a főváros szürke körengatagát tartítják. Bizony, Athénnek kevés a vegetációja, nem is beszélve a környékbeli hegyekről, amelyekről letarolták az erdőket, aminek az lett a következménye, hogy az éghajlati viszonyok megromlottak.

(Második és befejező közlemény következik.)

Jászivű Boldizsár (Elbeszélés.)

Tea Samfay Maggit

— No még egy szelet májat Boldizsár! — kínálta nagy szíveséggel a sógorát Anna asszony.

Boldizsár könnyen kötélnek állt.

— Szívesen, igazán szívesen! — és már vette is tányérjára a kristály-tálon sorakozó világos libamájseletek egyikét. — Nagyon izletes ez a máj. Mondhatom, egészen elsőrangú. De hiszen nálad mindig remek konyha volt. Nagyszerű asszony vagy Annácska. Nagyszerű. Ilyen uszonát kevés háznál találunk a vendég elé.

S Boldizsár nagy elismeréssel nézett a két személyre terített tea-asztalka mellett álló kerek asztalkára, melyen valóban kitűnő enni-valók álltak. Cifra formában tállalt vaj, rekeszes csiszolt üveg-táliban négyféle jam. Fedezet üveg-tartóban gyönyörű aranyszínű méz. Kis táliban sonkaszeletek. Egy táliban sós sütemény, másik táliban édes sütemény. S az a finom aromájú kínai tea, melyből már a második csészével ivott Boldizsár!

— Ha minden asszony ilyen gazdasszony volna, mint te, akkor nem volna boldogtalan férj a világon — bókolt Boldizsár, aztán sóhajtott egy igen mélyről jövő sóhajt. — Szegény özvegyember fejem, mind ilyenekből ki van zárva. Tudod, ha az ember kávéházban reggelizik, meg uszonázik!

Világfájdalmas arccal legyintett.

— No persze! — hagyta helyben Anna asszony, de mindjárt csodálkozva megkérdezte. — Hát mért nem reggelizel és uszonázol otthon?

— Nem akarok a gyerekek terhére lenni. Elég, ha ebédnél zavarom őket.

— Zavarod? — hőkent meg Anna asszony.

— Nem hinném, hogy zavarnád őket.

Boldizsár puha mozdulatokkal integetett.

— Dehogynem, kedves, dehogynem. Öreg ember mindig utban volt a gyerekeknek. Bizony rosszul tettem, hogy összeköltöztem velük. Tulajdonképpen azért is jöttem ma hozzád, hogy erről beszéljek veled. Te vagy a legmegértőbb a családjamban. Én változtani akarok a mostani helyzetemen.

— No, Boldizsár! — hihetetlenkedett Anna asszony.

— De! De! Akármilyen hihetetlennek találok, ez az elhatározásom. Elköltözöm tőlük és külön fészket rakok, — nevetett. — Fészket rakok. Igaz, hogy már öt feleséget temettem el, de még egyszer megreszkírozom a dolgot.

Anna asszony olyan hirtelen tette le kezéből a teáscsészét, hogy néhány csepp kihullt az azsuros, csipkés, finom asztalterítőre. Össze-csapta a kezét.

— Boldizsár! Nem beszélsz komolyan! A te korodban? És hatodszor!

Boldizsár nem minden sértődöttség nélkül vonta fel vállait.

— Mért, hogy „az én koromban?” Olyan öreg vagyok? Nem találok! Tudod, hány éves vagyok?

— Hogyne tudnám! Öt évvel vagy idősebb, mint boldogult uram volt. Hatvankétéves múltál, Boldizsár.

— Na és? Az olyan nagy idő? Ne hidd! El-élhetek én még harminc évig is!

— Adja az Isten, ha kívánod! De azért feleség már felesleges neked. Sok baj van ám egy öregasszonnyal! Mert nem gondolom, hogy valami bakfist nézel ki magadnak? Mi?!

— Áh! Dehogy! Dehogy! — sietett tiltakozni Boldizsár. — Nem bakfis. Tisztes özvegyasszony.

Anna asszony elkezdett.

— Hát már ennyire van a dolog?

— Igen... hát már megegyeztünk. Izé... megbeszéltük a dolgot. Téged szeretnék megkérni, hogy a gyerekeket készítsd elő. Tudod, nem szeretem a jeleneteket, a felesleges szócsatákat. Lebeszélni úgy sem hagyom magam, viszont akkor minem a sok ellen-érvelés. Nem? Még a fiukkal talán menne a dolog. De a legnagyobbik lányom, a Gizi, az különös. Ő biztosan sokat ugrálna ellene. S minem a felesleges izgalom? Te remekül tudod elintézni az ilyen ügyeket! Remélem, vállalod?

— Hát, ha nagyon ragaszkodsz hozzá!

— Nagyon kérek! — alázatoskodott Boldizsár.

Anna asszony beleegyezően intett.

— Vállalom! Már boldogult uram kedvéért is. Nagyon szeretted téged, Boldizsár. De mit mondjak a gyerekeknek? Azt, hogy nem érzed magad jól közöttük? — és Anna asszony bökőfő-dő mosollyal nézett Boldizsárra.

— No nem, kérek! Ezt nem! Hiszen ez nem is fedi a valót. Itt tulajdonképpen több rugó is van. Mindenesetre jobban érzem magam a saját otthonomban, mint a gyerekek között lábatlankodva. De a fő ok, más. Őszintén megmondom neked mindent. Akit feleségül veszek, igen jó asszony. Okos, kedves, becsületes és... és izé... nem tudok rá jobb kifejezést, nagyon ki van szolgáltatva az életnek. Nincs semmi támasza, se pénze, se nyugdíja, se gyermeke, hogy úgy mondjam, lóg a nagyvilágban. Nyelvórákat ad, meg két szobát kiad a lakásából. Az ura mérnök volt és semmi sem maradt utána. Hát képzelheted! Ha egyszer nem tud tanítványokat kapni, vagy a szobái üresen állnak, akkor vége. Akár éhen halhat. No és most jön a lényeg. Nekem egészen tekintélyes nyugdíjam lesz. Miért ne élvezze azt az özvegyem? Mért ne biztosítsak egy hibáján kívül szerencsétlen körülmények között küzdő jó asszonyt? Nem gondolkodom helyesen? Az államnak mindegy, hogy ki veszi fel a nyugdíjat, egy hosszúéletű első feleség, vagy egy — hatodik asszony. Nem tettem tulságosan sok jót életemben, hadd tegyek most. Megmentek egy asszonyt a nyomoruságtól, a nélkülözéssel teli öregségtől. No és magamnak is jót teszek, mert olyan remek gazdasszony, olyanféle, mint te Annácska. Hát ezt kéne a gyerekekkel megértetni. Nekem is jó lesz, annak a szegény özvegy asszonynak is jó lesz, no és nekik sem lesz rossz belőle.

— Hát csak be ne vásárolj, Boldizsár! — intette Anna asszony.

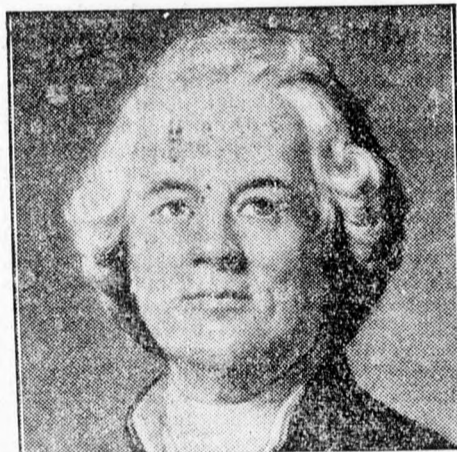
— Hogy érted ezt? — hebegett Boldizsár.

— Ugy, hogy valami beteges, nyugós terhet ne végy a nyakadba.

— Hát erről szó sincs! Egészséges asszony.

A jezsuiták templomának kórusában kezdte tüneményes pályafutását Gluck, aki százötven évelőtt halt meg

A Lobkovitz hercegek felsőplalzi erdejében, egyszerű erdőszélben született és a fenyők, tölgyek, bükkfák zúgása, susogása volt gyermekéveinek altatódala. Aztán a komotau jezsuiták-

hoz kerül s a bölcs papok Istenfélelemre, tudásra, a szép és jó szeretetere nevelik. Templomuk kórusán ébrenedező lélekkel éneklő gyöngy gyermekhangján a régi szép Palesztrina énekeket — s a zenével örök életre eljegyzí magát.

Az apja, Lobkovitz herceg főerdőse, egyszerű, komoly, realis ember, művészethez, zenéhez nem nagyon ért. De a fiatal Gluck-ban olyan erős a művészi ösztön, hogy apja ellenzése dacára is Prágába megy és ott, mint a táncterem hegédüse keresi meg kenyerét s közben igyekszik tovább tanulni.

Kétszáz év előtt, 1737-ben már Bécsben él. Ott figyelmessé lesz a feltűnő tehetségű fiatal zenészre Melzi lombardiai herceg — és Milánóba küldi Gluckot, hogy ott Sammartininél tanuljon. S az olasz mester keze alatt nemcsak zenei tudása, de költői tehetsége is lángol. 1741-ben bemutatják első operáját Milánóban s az Artaserse-ben már jelentkezik nagy zenei reformatori tehetsége. Feltűnik, figyelni rá a zenei világ.

S ettől kezdve szinte egymást követik operái,

Dolgos. Rendes. Csöndes. Jól gondomat viseli majd. Hidd el, alig várom, hogy összeköltözzünk! Anna asszony hamiskásan mosolygott.

— Szóval szerelem kizárva, tisztán jótékonyossági jellegű az ügy?

— Szerelem? — nyujtotta hosszúra a szót Boldizsár. — Szeretjük és becsüljük egyaránt. S mindketten társ után vágyunk nagy magányunkban. S öregnek mégis csak magakorabeli a társa és nem a gyerekei.

Anna asszony finom mosollyal jelentette ki. — Meggyőztél, Boldizsár. A társtalanságból való meneküléset megértem teljesen. Majd le-szerelm a gyerekeket. Hozd el hozzám azt a tisztes özvegy dámát.

S amint ígérte, beszélt a gyerekekkel. Nehezebben ment a meggyőzésük, mint gondolta. Végül, ha kelleetlenül is, de beleegyeztek apjuk késői és hatodik házasságába. S a tisztes özvegyet, ha nem is őszinte, de mutatott szíveséggel várták. Anna asszonynál volt a találkozás.

Boldizsár meglehetősen zavarban vezette be özvegy asszony menyasszonyát. De a zavar, amit vele kellett, még nagyobb volt, mint saját zavara. A gyerekei, menyei, vejei hültek-haltak a „tisztes dáma” láttára. Egy szál ószhaj nem fehéredett hajában. A bőre sima volt. Az alakja karcsu. Az öltözet dívatos, elegáns.

— Hiszen a lányod lehetne! — sugta megütöközve Anna asszony egy alkalmas pillanatban Boldizsárnak.

Boldizsár tiltakozott.

— Hány éves? — tudakolta Anna asszony.

— Nem kérdeztem. Ilyen indiszkrét nem lehetek hogy ezt megkérdezzem. Nekem nem fontos, hogy mennyi idős. A fő, hogy ő jót tesz velem, én meg jót teszek vele, hogy összeházasodunk. Holmi kicsinyes korkérdésekkel nem törődünk.

— Ritka jó szíved van, Boldizsár! — mondta Anna asszony, mint a becsapott ember, akinek azonban jó képet kell vágni a becsapathoz és gúnyosan felkacagott...

(107 operát írt), szimfóniái, trioszonátái s más zenei művei. 1774 tavaszán Mária Antonia francia királyné — aki növendéke volt Glucknek — személyes közbenjárására bemutatták Párizsban is Ifigenia c. operáját, amit rövidesen Orfeo és Alceste című operái követtek. Párizsban óriási feltűnést keltett Gluck zenéje. Nagy harc keletkezett az olasz opera konzervatív hívei és Gluck reformhívei között s a harc hosszú ideig tartott, de végül is Gluck győzött.

Az ő operatílusa forradalmat jelentett. A drámai elemek, kórusok, táncok, önálló zenekari részletek bevonásával új szint adott az operának. Új életet kapott a zene, az operaszínpad s munkássága határkövet jelentett az opera történetében. Megdöntötte a háromszakaszos aria stílizált zenei formájának uralmát, hatalmas kórusokkal foglalta egységbe az opera egyes jelenetét s új szerephez jutott általa a zenekar is, mint drámai faktor.

Természetes, hogy olyan hatalmas egyéniségnek, mint aminő Gluck volt, nem akadt követője, de az ő alapján fejlődött tovább az operairodalom s Mozart, sőt még maga Wagner is elképzelhetetlenek nélküle, az ő alapvető munkásságán nélkül.

Halála 150 éves fordulóján a nagy európai operák az ő műveinek előadásával áldoznak emlékének.

ŐSZ

Csend.
A csalóban
bronz-level zizzen.
Búcsúzni jöttél
a napsugár.
Krizantém szirmán
még május ize,
hogy egyszer,
régen,
itt volt a nyár...
De hinni,
hiani —
nem tudom már.

FODOR VIOLA

A francia külügyminiszter kirándul Közép-Európába...

Párizs, november hó.

Régen keltett hír olyan örömet a francia fővárosban, mint Delbos legutóbb bejelentett közép-európai utazása. Végre — mondotta a francia kispolgárok ama része, amely külpolitikai kérdésekkel tájékozottabb alapon foglalkozik, mint az a nagy többség, amely számára Budapest és Bucuresti nem különböző földrajzi fogalom, hanem csak geográfiai vagy nyelvi árnyalat. Németország vagy Ausztria kiterjedése ismeretlen rébusz, stb. — végre, a francia külügyminisztérium is önálló akcióba kezd, nemcsak Angliát követi vakon és kimerészkedik a közép-európai, sőt keleteurópai tájakra is, hogy közvetlenül győződjék meg arról, hogyan is állnak a francia külpolitika cölöpépítményei arra, a nagy ismeretlenségben, a nagy elődök gonddal kimunkált terepe még a miénk-e, vagy legalább mi is beleférünk-e az ottani népek külpolitikai koncepciójába. A franciák az utóbbi időben két dologtól rettegetek nagyon: a frank zuhanásától és attól, hogy a Quai d'Orsay nemzetközi tekintélye, presztízse még nagyobb zuhan.

Hol vannak a régi szép idők, mikor még Párizsból dirigálták Európát és például a memeli németek jó vagy balsorsa Poincaré szemránzdításától függött! Vagy az, amikor a Népszövetségben Briand beszédét leste a nemzetközi diplomácia és aszerint tervelt, dolgozott és serénykedett, amit kiolvashatott Herriot nyilatkozataiból... mindez bizony már a múlté, más hatalom napja delel már az európai égbolton... Ezért fogadta olyan nagy öröm és lelkesedés Delbos utitervének bejelentését. Mikor a hír megjelent a l'Intranban (az „Intransigeant” című esti párizsi rövidítése. Szerk.) vagy a jó öreg Temps-ban, a francia kispolgár meglegedetten tette zsebre az újságot és meglegedetten hőrpintette fel az apéritif utolsó cseppjét. A német és olasz „veszély” már nagyon is az idegére ment. Az európai politika fokozódó nyugtalansága végigremegett az ő lelkén is. Most végre ennek elintézésére is történik kísérlet, Delbos közép-európai utra indul. Utoljára néhai Barthou merészkedett el a kontinens e „viharsarkába”, talán szükségből, talán külügyminiszteri becsüvágtyól vezéreltetve, mindenesetre azonban kevesebb kényszerítő okból, mint ma Delbos teszi. Akkor Franciaország közép-európai pozíciója szinte rendíthetetlen volt. Erővonalai, amelyek Prágán, Belgrádon és Bucurestin futottak keresztül és érintették Varsót, sőt Athént is, zavartalan és mellőzhetetlen helyzetet biztosítottak neki, nem kellett félnie még a német rohamtól s az ügyes olasz sakkhúzásoktól. A sort először Varsó bontotta meg, mikor Németországgal tízéves egyezményt kötött. Követte Jugoszlávia, amely németbarát vizekre evezett ki, majd — azóta — békét kötött leghatalmasabb szomszédjával, Olaszországgal. A két közép-európai nagyhatalom és Olaszország megtalálta egymás kezét, ami végzetes összekuszáltságot eredményezett az érdekelt államok viszonylataiban. Anglia is kiemelkedett közömbösségéből és apátiájából és átvette a vezénlyést Franciaországtól. Mindez olyan változásokat hozott magával, hogy Barthou, az ambiciózus külügyminiszter, aki egyezmények, paktumok jégpáncéljába akarta beleszorítani Európát, elámulna és rendkívül csodálkoznék, ha ma felvilágosítottan látogatná a Közép-Európában.

Milyen városokat látogat meg Delbos? Azt, amiről a nyilvánosságra hozott utiprogram beszámol, mindenki tudta itt Párizsban és egészen természetesnek is találta. Prága, Belgrád, Bucuresti — egy francia külügyminiszternek nem is lehet más gondolata, ha Közép-Európába rándul, mint elsőnek e három városban vizitálni. Varsó még mindig szintén teljesen érthető. A francia-lengyel barátság nem szűnt meg és megvannak a nagy kihelyezett tőkék is a lengyel gazdasági vérkeringésben, Moszkva? Nagyon messze van s különben is Stalin már közel egyesztendő „tisztogató akciója” után többé egy kissé shoking a szovjetfővárosba utazni. A hivatalos program sem tud róla. Némelyik lap felvetette, különösen a Humanité és még egy pár szalonbolsevista lap, de a mérsékelt sajtó egyöntetűen leintette a tulbuzgó és követelőző „moszkovítákat”. Van azonban olyan hírek — s némelyik lap egészen megbízható és komoly értesülésekre hivat-

kozik, — hogy Delbos Bécsbe, sőt Budapestre is ellátogat, vagy, hogy precízebben és a diplomácia nyelvén fejezzük ki magunkat, ezekben a fővárosokban is megállapodik. Bécs nem volna meglepetés, hiszen az osztrák külügyminisztériumról nem titok, hogy Párizst sem kapcsolja ki terveiből és Schmidt államtitkár legutóbb járt is a francia fővárosban hivatalos látogatáson. Budapest utbaejtése azonban kétségkívül európai szenzáció lenne, olyan nagy és rendkívüli diplomáciai esemény, ami kétségkívül feltűnést keltene a ma annyira zsufolódó európai történesek közepette is. Forma szerint ez a látogatás nem volna érthetetlen, hiszen legfeljebb visszadása lenne annak a vizitnek, amelyet Kánya magyar külügyminiszter egy-két éve tett itt Párizsban az akkori külügyminiszternél. Az sem volna éppen csodálatos, hogy a francia külügyminiszter — átutazóban Budapesten — „megállapodik” egy napra és beható megbeszélést folytat illetékes tényezőkkel. Nem lehetetlen, hogy ennek volt preludiuma és előkészítője a magyar külügyminiszter minapi képviselőházi expozéjának a magyar-francia viszonyra vonatkozó része, amelyben a magyar külügyminiszter részletesen kifejtette, miért nem állt be mélyreható javulás vagy fejlődés a francia-magyar kapcsolatok terén. Most, hogy a tárgyalások megindultak a Magyarország és a kisantantállamok közti viszony normalizálására, illetve ideiglenesen megszakadtak, anélkül, hogy befejeződtek volna,

* Szákrekedésnél és emésztési zavaroknál, gyomorégésnél, májduzzanatnál, vértórtulásnál, fejfájásnál, álmatlanságnál, általános rosszullétnél igyunk reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” kecservizet, mert hatásos, gyors, biztos és kellemes. Kérdezzé meg orvosát!

nem volna többé akadálya annak, hogy a Quai d'Orsay feje, a francia külügyminiszter Budapestre is ellátogasson és személyesen érdeklődjék a megoldás és a közvetítés módozatai iránt. Annál is inkább, mivel ezeket a tárgyalásokat a Quai d'Orsay is nagy örömmel fogadta és maga Delbos volt az, aki ilyen irányban befolyásolta szövetségeseit.

Delbos Budapesten nem ellenszenves egyéniség. Nem is ismeretlen ember. Több ízben járt a magyar fővárosban — ezt hivatalbalépésekor adott interjúiban előszeretettel emelte ki a magyar tudósítók előtt — és szereti a magyar fővárost, magyarországi emlékeire melegen gondol vissza mindig. Még mielőtt külügyminiszter lett volna többször tett közép-európai tanulmányutat, amelynek során eljutott Budapestre is és itt behatóan informálódott a magyar törekvésekről, kérdésekről és problémákról. Ezt mindaddig nem sok — pontosan szólva: még egyetlen francia külügyminiszter sem mondhatta el magáról. Delbosról tudják Budapesten, hogy nem retrográd, skatulyázó, dogmatikus külpolitikus, remek érzéke van a mérsékletek eltalálására, nem becsvágyó, nem primadonna-diplomata, aki hiu látszat-sikeire és csak azokkal barátságos, akik ünneplik és hizelegnek neki. Mindenesetre az az ember, aki ha egyszer elindult Párizsból, nem áll meg mindaddig, míg el nem intézte azt a feladatot, amit maga elé tűzött. És itt Párizsban tudjuk, hogy ebben az elgondolásban Magyarországnak is szánt olyan szerepet, ami nem lényegtelen.

Császár Béla.

MÉG CSAK EGYETLEN NAP MARADT!

Lesz a XV. sorsjáték I. osztályának a húzása

Még elég ideje van,
hogy sorsjegyet vásároljon, hogy részt
vehessen a szerencse
nagy ünnepén.

A sorsjegyarudák éjjel
12 óráig vannak nyitva.

ÁLLAMTI SORSJÁTÉK

Asszonyok dolga

Régi út — új út?

Érdekes ankétot tartottak a praktikus nőnevelés kérdéseiről a Magyar Uriasszonyok Nemzeti Szövetségében. Budapesti munkatársunk felkereste Pataky Mária-t, az anket rendezőjét, aki az új nőoktatási kérdéseket a pedagógia hivatalos szakemberei előtt vitatta meg.

Pataky Mária dr. a modern magyar nőmozgalom irányadó markáns egyénisége, a következőket mondotta:

— Mi emberek, életünk valóságos részét az igazság keresésében töltjük el. És csodálatos, ez az örök, nagy abszolút isteni igazság, mire hozzánk gyarló emberekhez leér, hogy jobban alkalmazkodjék hozzánk színeire bomlik, részletigazságokat sugároz magából. Mint a minden színek ősanja a ragyogó fehér. Ezért van az, hogy más kidolgozni való igazsága van a bírónak, a szabónak, más a férfi igazsága, más a nőé és más az örök emberi igazság, tekintet nélkül arra, hogy férfiak vagy nők vagyunk. És az az igazság, aminek a nevében mi most egy kis seregszemlét tartunk, a mai társadalmi eszmék forrongásában éppen a mi igazságunk, a nőké. Jól tudjuk, hogy ez az igazság, alkalmazkodást, szerénységet diktál nekünk a közösség érdekében. Tudjuk azt is, hogy éppen azért, a mi igazságunk realizálásába férfiak is beleszólnak. Mégis talán a legtermészetesebb, ha mi nők tárjuk fel helyettük a sebeket, amiket gyógyítani kell. Így most nekünk a legfontosabb kérdés egyelőre, amely a praktikus nőneveléssel gazdasági, háztartási oldalágával foglalkozik. Itt elsősorban háztartás, kézimunkaoktatás, háztartási alkalmazottak kérdése szerepel.

— Szóval a régi nőiesség útjai.

— Ó, nem. Ez circulus vitiosus. Ezek azok a pályák, amelyekön önfegyelem, önfeláldozás, türelem és alkalmazkodás szükséges. Ugyátszik, mintha eltértünk volna az új nőmozgalom multjától, de ez csak látszat. Egyáltalában helyes ha revízió alá vesszük a fogalmakat.

A régi nőiesség erőnyeiről kiderült, hogy ma is szükségesek, ezekre a szellemi világban érvényesülő erőszakos és sokszor felesleges bonyodalmat okozó férfiszellemi ellensúlyozásának szükség van. Ez azonban még nem rontja el az új idők nőmozgalmanak sok helyes érvelését. A világtörténelem egyik legnagyobb forradalmát, amellyel a nők az öncélnak tekintett házimunka anyagiasságából kitortek, magasabb lelki szempontokból jogosnak tekinthetjük. A szellemi okokon kívül a nőmozgalmat gazdasági okok is hozták létre. A gépipar fejlettsége — ahogyan Bebel is megállapítja — feleslegessé tesz sok háziipari jellegű foglalkozást. A nők számbeli túlsúlya és nem utolsó sorban a magasabbrendű nők szellemi fejlődési vágya voltak az okok, amelyek miatt a nők régi területüktől eltérő utakra léptek.

— Milyennek látja az úgynevezett modern nő viszonyát a házimunkához?

— A sok aggregénykedő nő rájött, hogy a házimunka a nő legényegéhez tartozik. És még családalapítás nélkül is saját lelkifejlődését is így szolgálhatja a legtermészetesebben. Ehhez még nem is számítjuk hozzá azt az igazi női feladatot, hogy mindenüvé lelket, rendet, harmóniát, isteni gondolatot kell belevinni. A háztartási alkalmazott, ha konyháját rendben tartja, a harmonia törvényeit érvényesíti a maga területén. Ime, a mosogatólány számára is nyílik egy Jákób-létra az égbe, csak higgye és élje a hivatását. Következőes dolog tehát, hogy a háztartási oktatás az egész világon bizonyos magaslatra törekszik, tehát alkalmazkodni akar a mai nő magasabb színvonalához. A fasiszta országok kezdetben erősen reakciós nőpolitikája az élet nyomása alatt odáig fejlődött, hogy ma a női hatáskörnek megfelelő állami funkciókat nők irányítják. Amellett az asszonyok maguk is dolgoznak, a házimunka emelésén, tudományos alapjának szakszerű kifejtésén. A háztartás — tudomány.

A konyha körül

*

Mikor a gesztenyés nénikék megjelennek az utcákon, ez nemcsak az évad, de a kulináris művészet irányváltozását is jelenti. A konyhában ilyenkor elmaradnak a vegetáció primörjei és helyüket a szárazfözelék, gesztenye stb. foglalja el. Felnőtt és gyermek egyforma gesztussal tekint a faparázson piruló tirioli maronira. De nemcsak ennek a ropogós, kedves csemegének örülünk mindegyében, hanem az abból különféle variációkkal elkészíthető fogásoknak, amelyeknek receptjei, akárcsak a hópelyhek, szállingózva hullanak alá, hogy belepjék háziasszonyaink fehér konyhasztalait. Ime, azokból a különlegességekből néhányat bemutatunk.

Gesztenyekrémleves.

Ötven deka gesztenyét fél óráig főni hagyunk, azután leszűrjük a vizet róla és friss vízzel még egy óráig főzzük. Utána a gesztenyét leszűrjük, ketté vágjuk, a belsejét kiskanállal kikotorjuk, s hogy ki ne hűljön, a szitán nyomban áttörjük. A gesztenye-pürét annyi kanál húslevesrel eresztjük fel, ahány személyre számítottunk. A gesztenye-pürével elkevert levest, másfél óráig lassan forni hagyjuk, utána két és fél deka vajjal készült világos rántással elkeverjük és még 15 percig forraljuk. Tálaláskor két tojás sárgáját másfél deci friss, édes tejszínnel elkeverjük és belehabarjuk a levesbe. Minden tányérba egy-egy sült gesztenyét teszünk.

Gesztenyertorta.

Tegyünk egy mély porcellántálba (Weidling) héjastól mért 25 deka megfőtt és átpasszírozott gesztenyét, 3 deka reszelt csokoládét, 25 deka vaníliás porcukrot és 8 tojás sárgáját. Mindezt jó habosra keverjük, azután fakanállal könnyedén lapátoljuk bele a 8 tojás fehérjének keményrevert habjába, amelybe verés közben egy evőkanál-

nyi porcukrot is belekevertünk. Vajjal kikent és liszttel behintett formában öt lapban lassú tűznél süssük meg. A lapokat vaníliás cukrot tejszínnel habbal töltjük meg, a tetejét csokoládéöntettel vonjuk be.

Megjegyzés: A tortalapoknál célszerűbb az alsó felét az öntettel bevonnai, mert az simább mint a felső. Szokásban van egyeseknél, hogy a legfelső lapot mielőtt a csokoládéglazúrral bevonnák, málnavízzel vékonyan megkenik.

Gesztenyepudding.

Huszonhét deka gesztenyének a külső héját levedszük és vízben megfőzzük, azután óvatosan lehűvessük, a belsejét kiskanállal kikotorjuk.

zött gesztenyét két deci forró tejbe öntjük és addig főzzük folyton keverve, amíg egészen sűrű papét kapunk, majd szitán áttörve félretesszük. Ez idő alatt egy egész tojást, 4 tojás sárgáját, 15 deka vaníliás porcukrot és egy kávéskanálnyi morzsás (grizes) lisztet habosra keverünk, azután hozzáadva az áttört gesztenyét, még tizenöt percig tovább keverjük. A 4 tojásfehérjéből kemény habot verünk s ha a hab keményedni kezd, belekeverünk 4 deka porcukrot. Most kivesszük a habból a habverőt és fakanállal felszerűelve, a habot könnyedén belelapátoljuk a masszába. Vajjal kikent és morzsával meghintett puding-formában egy óráig lassú tempóban vízfürdőben kipároljuk. Tetszés szerinti hígított ízzel, sodóval (Guss) stb. feladhatjuk.

Garamvölgyi csillag

32 deka vajot, 42 deka lisztet, 14 deka vaníliás cukrot, 7 deka fehér, örölt mandulát 2 tojás sárgájával összegyurunk. Nyújtódeszkán vékonyra kinyújtjuk, csillagalakra kiszurkáljuk, megkenjük tojás fehérjével, meghintjük fehér kristálycukorral, Világosra sütjük.

Házi puncs-torta

10 tojás fehérjéből kemény habot verünk, habveres közben 18 deka kimért cukorból 5 deka-t teszünk bele, amikor a hab teljesen kemény, a megmaradt 13 deka cukrot is hozzáadjuk és a 10 tojás sárgáját. Ezután a habverőt kivéve belőle, kanállal lassan közvégyitünk 16 deka nulas és 8 deka rizslisztet. Ezen mennyiség negyed-résztét tortalapra öntjük; egyrésztébe 2 tábla reszelt csokoládét, egy részben pedig piros festéket teszünk, egyrészt úgy maradt s úgy sütjük külön a falapokat. Ha összeállítjuk, egy napig kell állnia a tortának.

Töltelék: 20 deka kockacukrot citromhoz és narancshoz dörzsölünk, azután 2 narancs, fél citromlével és fél lap gelatinnal szirupot főzünk belőle. Ha kihűlt, adunk hozzá még egy fél narancs levét s két kanál rumot, összeaprított piszkót; (annyit, hogy elég sűrű legyen) s megöntjük vele a tortát.

Öntet: 15 deka cukrot narancshoz dörzsölünk, azután vízbe mártva, szirupra főzünk, mikor levedszük a tűzről, 2 kanál rumot adunk bele és porcukrot, hogy kellő sűrű s kis festéket, hogy szép világos rózsaszínű legyen; jól elkeverjük s bevonjuk vele a tortát. (A sütés-főzéséhez való piros festéket drogériában lehet kapni).

Sarka Lajos verseiből

A NÉMA RÁDIÓ

Hiába éri delejes hullám
fenn az antenna-drótokat,
valahol a rádió-szívben
egy csöppnyi kis ér megszakadt.

Minden csavar-megmozdulás a
rádió-szívre hasztalan,
Sikongó jajjal adja tudtul:
a szerkezetnek baja van.

Nem jut hozzám a messzi város
vagy zenője az éteron.
Nappain szürke folyásán az
unalom gátját érzem.

Mesterkéz kell a kicsi géphez,
friss villamosság, éltető,
(Mint a szívünkbe olykor-olykor
be kell hogy hasson az Erő,

Ki szent hullámok tengeréből
áraszt világgá uj derűt,
mikro a kétség lomha árnya
kisért bennünket mindenütt.)

Hiába rázza meg a vihar
az antennát a ház felett;
valhol a rádió-szívben
egy csöppnyi kis ér megrepedt.

ELVETVE A KENYÉR

Holnap ráköszönt a
falura november;
az egyik dülönél
áll egy öreg ember.

Pecsdőtes kalapját
befoták a szálak,
a mezőn átszálló
lomha ökrönyálak.

Megtömi a pipát,
boldogan pőfékel;
a fia bajlódik
a hámmal, ekével.

Rájuk mosolyog az
októberi alkony.
A vén ember boldog
söhajtását hallom,

amint velük vígan

— Indulhatunk, fiam,
elvetve a kenyér.

ESTE A VÁROS VÉGÉN

Újságpapírból a függöny
a kis házak ablakvegén.
A csillogó város-szívből
nem jut ide fény.

Csak a hold tart égi lámpást,
csak a drága hold,
Ingyen szolgáltat világot,
mint egy meseországbeli bolt.

Meg-megrázkódva botorkál
a bús őszi szél.
Tiltkos arcu elmenőknek
a közelgő nyomorról beszél.

A távoli estharangzó
halkan ide cseng
s pillanatra áhítattal
telik meg a városvégi csend.

Szépségek tündöklése és nyomorúsága

Irtó: Heszke Béla

Míg Párizsban néhány kultúrátféltő miniszter és a betű sorsát aggódó szeretettel istápoló íróember nagy összejöveteleken határozza el, hogy a könyv védelmére kél és mindent megtesz, hogy az írott szó megmaradjon hivatalának magaslátán és a könyvnyomtatás valóban ismertetőjele legyen a XX. század emberének, addig Spanyolországban kiadták az első hivatalos „szomorújelentést” a forradalom pusztításáról a könyvek, műemlékek és képtárak között.

Láttunk már fényképfelvételeket, amelyek szétlőtt székesegyházakat, gyönyörű építmények büszke szépségének földreszórt romok között kiáltó tragédiáját ábrázolták, de az öldöklő forradalom szennetlen kegyetlenségének tulajdonítva a barbárság megnyilvánulását, lemondó szomorúsággal állapítottuk meg: C'est la guerre. Ez a háború. A romok önmagukban is beszélnek, ha szétszórva is vannak. Más a lép, a könyv, a szobor. Ezeknek a sorsa már inkább belemarkol a kultúremlékek egyetemességének a lekébe s keserűen veszi tudomásul, hogy Zolnaga kezét örök megmerevítették az ecseten s Goya freskóit a San Antonio de Florida templomban teljesen tönkretették a „jobb világ” érdekében küldött bombák.

Aggódva figyel a világ a forradalom kimenetelét s könyvtárra menő riportot és tanulmányt írtak már a spanyol nép tragédiájáról, amely egy kicsit az egész haladó emberiség csodája is, de vajmi kevés szó esett arról, hogy mi lesz a spanyol művészet remekeivel?

A vörös színű Franciaország próbált valamit tenni a halódásra ítélt műemlékek érdekében, a bomba gyorsabb, határozottabb s hatásában sokkal erőteljesebb, mint a szépséget féltő emberi akarat. Mi lett a „Prado” örökéletű vásznaival? A madridi „Palacio Real” gyönyörű festeti ablakaival s a színes ablakok mögött szunnyadó szépségekkel? Alba herceg pártatlan Golya gyűjteményével? Kérdések, amelyek nemcsak egy spanyol ajkaira tolnak, hanem ezt rebégi minden európai gondolkodású ember is.

Most már könnyű jelelni a kérdésekre. A „szomorújelentés” megérkezett. Alba herceg világhírű gyűjteménye nagyjából tönkrement. A Prado képeinek egyrésze Párizsban, másrésze Valenciában van, de sok maradt még Madridban, pincekben eltelve, rohadásra, vagy szeszélyes bombák okozta pusztulásra ítélve. A képek szépek, de a pince nedvességének mindegy: Velasquez vászna-e vagy cipőrongy és a rohadás lassan elvégzi a maga munkáját. A természet nem ismeri a morális életet. Goya sírja bomba áldozata lett. Tiepolo freskóit gránátok lötték szét. Cope de Vega márványszobrát lefejezték.

Vajjon a szépségeknek ez a pusztítása nem fogja-e megállítani a szobrászok és festők kezében a vést és az ecsetet, ha alkotni akarnak, mert nyugodtan gondolhatják, hogy céltablának jó lesz egyéb is, minnek oda freskókat múzeum kőbe almódott gondolat. Az ember nem tanul a múltból. A történelem az élet tanítómestere. Ha az lenne, akkor az emberiség már rég hatalmas tudással kellene hogy rendelkezne. Még azt is elfelejt, amit egyszer megtanult. Új kultúrát nem lehet katedrálisok romjaira építeni. A golyóktól átlőtt képek a szépség haláláról beszélnek s a festmények, szobrok és épületek tragédiája a mai kor emberének „civilizáltságára” vall. Csak a kultúra épít. Vajjon mikor lesz újból „kultúrát” Spanyolország?

A kiadókivétel üzenetei

Betegh Gy. (Ciucsánmartin). Előfizetését a beküldött összeggel 1937 december 31-ig rendezte. Ezuttal igazoljuk.

Czipczer I. (Cámp la Tisa). Előfizetését a küldött összeggel 1938 február 28-ig nyert rendezést.

Nyissa ki szemét!

Nem minden fehér tabletta aspirin és távolról sem az, amit „épp oly jó” dicsérő szavakkal ajánlanak. Valódi az

ASPIRIN

csak a BAYER-kereszt jelével

KERESZTREJT VÉNY

42. (285.) szám.

Beküldte: Pál V. Géza

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16						17				18				
19					20		21			22		23		
24					25		26			27		28		29
30				31								32		33
			34							35				
36	37		38				39		40					41
42		43				44		45					46	
47							48			49				
50						51			52				53	
54				55		56			57		58		59	60
										61				
64	65			66										67
68		69			70					71			72	
75				74				75		76			77	
78					79			80		81		82		

Beküldendő sorok: Vízszintesen: 1., 31., 49., 63. és 66. Függőlegesen: 1., 15., 25., 28. és 65. Megfejtési határidő: november 25.

Vízszintes sorok:

1 Régi szódavizes üvegek volt olvasható. 16 Felecséhi tag. 17 Püspök, Rudolf trónörökös tanára is volt. 18 Képletes beszédben: védelem. 19 A lélek tukra. 21 Fej, össze-vissza. 23 Női név. 24 Nagyzolásban van. 25 Idegen birtokosnév. 27 Szervezet. 29 ...erjén, kk. Satumare vármegyében. 30 Ee. 31 Székely „díszépitmény”. 33 ...lozsvár. 34 Nadrágszj teszi. 35 Régi semita. 36 Azonos betűk. 38 Közgazd., egyetemi tanár. 40 Eme angol kisasszony. 41 Egyforma betűk. 42 Hasznos növény. 44 Területe majdnem akkora, mint fél Európa. 46 Azonos mássalhangzók. 47 Figyelmeztetés. 48 Vallásrovidítés. 49 Vissza: Magyar katoná. 50 Tüzesen süt le. 51 Angol politikai-katoná. 53 ...kötő. 54 Azonos betűk. 55 neveske. 57 ...o, a kicsi háziállat. (Fordítva). 60 névelő. 61 Zsákman. 63 Gárdonyi neves regény, nőalakja. 64 Kettős mássalhangzó. 66 Veszedező (nő). 67 Azonos betűk. 68 Zie. 70 V... 71 T. R. T. 72 K-val: vadregényes 73 Vissza: Köt fonetikus betű. 75 Ebredzik. 77 Vissza: ...ham. 78 Görög, zsidó tudós. 80 Neves magyar távfutó. 81 ...dra... pantalo.

Függőleges sorok:

1 Petőfi gondolat első sora. 2 ...sör, erős sör, télen főzik. 3 Kínai pénz. 4 Vonatkozó névmás. 5 Aa. 6 Háromértelmű szó. 7 Román női név. 8 Előlről, szemközt, franciául. 9 Horváth író. 10 Azonos betűk. 11 Mutató szócska. 12 Egyforma mássalhangzók. 13 YHIG. 14 Falusi napszakák. 15 Herczeg Ferenc regénye. 20 Labdarúgó híres. 22 Mar nem él. 25 Így is nevezik az 1926. aug. 29. csüt. 26 Európai nép. 27 Kisközség Somogyban. 28 Hol is ült Arany János, amikor a „Tölgyek alatt” c. versét írta? 31 Eszes. 32 Hazasságban van. 37 Szomorúság. 39 Könnyezett e? 40 300 m. magastoronny. 41 ...longkorn. Sziam király. 43 Ktp. 45 ...háború. 46 Ka... város. 51 Z...e, dörget.

52 Hullott. 55 Fontos ásvány. 56 ...óraig. 58 Zárdai vezényező, de katonai is. 59 Mérték. 62 Vissza: Sziria város. 65 Magyar festő. 67 Majd meggyógyul. 69 Enie. 72 Irok, egyik alakja. 74 Elirantashan van. 75 Főzelék. 76 Hasznos növény. 77 Fejen van. 79 Koma közepe. 80 Azonos betűk. 81 Kettős mássalhangzó. 82 Emberre mondjuk.

40. sz. keresztrejtőnk helyes megfejtése:

Vissz. 1. + függ. 19. + 9. + 38:

Király vagy, hatalmad az égbe ér fel;

Pillantásodra a föld megremez,

S hódolva kezd harszago hozsannába

Az ujjongó, fehér angyalsereg! L. M.

Vissz. 24. Gargano, a galamb. 33. Az ünnep

Salamo. 23. Adler, Marócy Géza. 53. Lőczy Lajos.

65. Olajfűg.

Helyesen megfejtették: Rác Lajos, György

Anna, Kiss János, Csibi Lenke, Rombauer Ilona,

Pál István, Pap Jenő.

A jutalomkönyvet Rombauer Ilona (Szt.-

Gheorghé) nyerte meg, elküldtük.

A ROVATVEZETŐ ÜZENETE.

Sz. I. (Cluj). Örülünk, hogy a jutalomkönyv megnyerte tetszését. Rajta leszünk, hogy kedves megfejtőinknek minél több örömet szerezzünk.

Mindenemü gyümölcsfák és rózsafüvek nagy választékban a

„VIKTORIA”

műkertészetben kaphatók.

Oradea, Piața Creangă No. 14.

LEGUJABB

Mitől függ Mihalache kormányalakítása

A Nemzeti Parasztpárt végrehajtó bizottsága elfogadta a kivételes állapotok fenntartását és Mironescu külügyminiszterségét. — Az erdélyiek miniszteri tárcái és a rendőrmiszterség tekintetében nehézségek támadtak

Bucuresti. Saját tud. Lapzártakor jelentik: A nemzeti parasztpárti kormány megalakítása elé komoly akadályok gördültek. Jól beavatott politikai körökben úgy tudják, hogy Mihalache péntek délután királyi kihallgatása alkalmával felszólítást kapott az uralkodótól arra, hogy a kormányalakítási megbízást elvállalja. A megbízatásnak azonban olyan súlyos feltételei lettek volna, hogy azokat Mihalache pártja megkérdés nélkül nem vállalhatta.

Politikai körökben utalnak arra, hogy a nemzeti parasztpárt legutóbbi végrehajtó bizottsági ülésén megállapodtak azokban a feltételekben is, melyek szerint a nemzeti parasztpárt kormányt vállalhat. E feltételek között szerepelt:

1. A nemzeti parasztpártnak továbbra is fenn kell tartania az ostromállapotra és cenzúrára vonatkozó intézkedéseket.

2. A kormányban helyet kell biztosítani a centrista és jobboldali felfogású nemzeti parasztpárti vezetőknek is. Így a párt a kormányba beveszi Costachescut és Mironescut is, akik közül az utóbbi a külügyminiszteri tárcát kapja.

3. A párt ardeali tagozata három mi-

niszteri, két alminiszteri és két államtitkári tárcát kap az új kormányban. A minisztériumok közül az ardealiak feltétlenül ragaszkodnának a belügyminiszteri tárcához, amelyet Popovici Mihállal óhajtanának betölteni.

Annál nagyobb meglepetésként hatott, midőn szombaton délelőtt az a hír terjedt el, hogy Mihalache kormány-megbízása esetén nem tudná a végrehajtó bizottsági ülés határozatait betartani, mert újabb kívánságok merültek fel illetékes oldalról. Mihalache ugyanis már hajlandó lenne elfogadni, hogy az ostromállapotot és cenzúrát továbbra is fenntartsa. Costachescut és Mironescut a kormányba bevegye, de az ardealiaknak csak egy miniszteri tárcát adhatna és két alminiszteri tárcát. Ezenfelül a Mihalache-kormányra még az a kötelezettség is hárulna, hogy Gabriel Marinescu mai rendészeti minisztert hasonló minőségben átvegye.

Mint hírlik, Mihalache ezeket a kötelezettségeket nem hajlandó vállalni s így szombat délután az volt a helyzet, hogy a nemzeti parasztpárt kormányrajutásának esélyei a beállott zavarok miatt erősen csökkentek.

Tatarescut a király ebédre tartotta vissza

Mihalache szombat délután harmadszor megy kihallgatásra

Bucuresti. Saját tud. Szombaton délelőtt Tatarescu miniszterelnök beható tanácskozásokat folytatott a Liberális Párt vezető embereivel, különösen Dinu Brătianuval. Délben 12 óra 20 perckor kihallgatáson jelent meg a királynál. A palota előtt az érdeklődők nagy tömege várta a miniszterelnök távozását. Déli 1 órakor jelentették, hogy Tatarescut az uralkodó ebéden tartotta vissza, s a miniszterelnök el is küldte a palota előtt várakozó autóját.

A Nemzeti Parasztpárt válasza

Bucuresti. Saját tud. Kormánykörök szerint Mihalache, a Nemzeti Parasztpárt elnöke szombaton délután harmadszor is megjelenik az uralkodónál a válasszal. Az uralkodó ugyanis bizonyos feltételeket kötött ki és amennyiben a Nemzeti Parasztpárt ezt nem tudja teljesíteni, úgy ismét Tatarescu kap megbízást kormányalakításra.

Bucuresti. Saját tud. Igen nagy jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy Gusti professor, a Fundatia Principele Carol elnöke tegnap Párizsból, ahol a kiállítását vezette, repülőgépen hazaérkezett.

OLVASÓINKHOZ! Amennyiben szombat éjfélig döntő jelentőségű további esemény történik, erről rendkívüli kiadásban fogjuk értesíteni közönségünket.

Lord Halifax Mussolinit is meglátogatja

Olaszország nem követeli Angliától az abesszin császárság elismerését

Londonból jelentik: A Daily Express szerint lord Halifax, ha berlini megbeszélései biztatóak lesznek, később Mussolinit látogatja meg. Látogatása során közölni fogja, hogy ha Olaszország elismeri Anglia feltétlen jogát a Földközi-tenger használatához, beszünteti az angolellenes propagandát Egyiptomban és Palesztinában, végül, ha csökkenti libiai helyőrségét, — akkor Anglia nem áll útjában, hogy a Népszövetség elismerje az abessziniai hódítást.

A Daily Telegraph római levelezője szerint az olasz kormány nem fogja a megbeszélések megindulásának előfeltételül azt követelni, hogy Anglia ismerje el az abessziniai

olasz birodalmat. Ezt jelentékeny engedménynek tekintik, ami azt bizonyítja, hogy Mussolini őszintén kívánja a barátságos viszony helyreállítását Angliával.

A Balkánszövetség jegybankjai közös tanácskozásra ülnek össze

Ankarából jelentik: A Balkán-szövetséghez tartozó államok jegybankjainak vezérei november 21-én Ankarában tanácskozásra ülnek össze. A tanácskozás előterében a nagy Balkán Bank megalapításának terve áll.

VILÁGHIRŰ

REGÉNYEK

Ezek azok a könyvek, amelyeket szívesen olvas minden asszony, leány és a regény hőseivel együtt éli át életüket, boldogságukat és bánatukat.

1. Aldrich: És lámpást adott kezembe az Ur 99 lel
2. Aldrich: Száll a fehér madár 66 lel
3. " Családi kör 66 "
4. " Ella kisasszony 66 "
5. Lytkens: Ne várjatok vacsorára (Egy orvosnő regénye) 66 "
6. Br. Orczy: Az összekuszált fonál 66 "
7. " Az okos Pimpernel 66 "
8. Bottome: Orvosok 115 "
9. Eton: Hétköznapi emberek 86 "

Kapható könyvosztályunknál.

Apróhirdetések

Lakás

Ucai butorozit szoba, azonnalra kiadó. Oradea, Str. Mareşal Averescu No. 3.

Különbejáratu
butorozit szoba november 15-ére kiadó. Cim a kiadóban.

Egy szoba,
előszoba, konyha, speiz kiadó. Oradea, Strada Brătianu No. 52.

2 szobás
utcai lakás mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Vajna, Oradea, Str. Gen. Holban 22.

Kiadó
december 1-re 2 szobás mellékhelyiségekkel 41-10 ur lakás. Oradea, Str. Moldova 22.

Hűlőféle

Eladó
karácsonyi ajándéknak igen alkalmas szép, lapos, duplafedelű arany férfóra. — Közelebbi megtudható a kiadóhivatalban.

Tükrös üzleti kassza,
4 lámpás telepes rádió anódpótló, accumulator töltő, Celestino hangszóró eladó. Oradea, Strada profesor Titeica 26. szám.

Állatmenés

Házvezetőnői, bejárónői
vagy bármilyen házi munkát elvállal közép-korú özvegyasszony. — Burik N.-né, Oradea, Str. Turnatorului 7.

Jobb nőt
felvesz magános uriaszony. Oradea, Regele Ferdinand 69. I. em. 5. szám.

Gyümölcsöshöz
szakmunkást vagy kerésszt keres dr. Kaczián Kálmán szőlőbirtokos. Oradea, Str. Ciordas 46. szám.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén
Oradea, Str. Regele Carol II. No. 8.

Adás-vétel

Eladó

1x4 szobás hálós, 1x3 szobás és 1x2 szobás, alápincézett urilakásból álló prima fekvésű belvárosi ingatlan 710 m²-es területen 700.000 leiert. Kitűnő alkalmi vétel. — Kortsmáros László, Oradea, Pasteur utca 13. Telefon 85.

Eladó

belvárosi telkek 260—310—500 és 700 m²-es területtel. Kortsmáros László, Oradea, Pasteur utca 13. Telefon 85.

Fényképező gépet
(filmest) vennék. Hartmann, Oradea, Strada Pasteur No. 35.

2 darab
női télikabát eladó. — Oradea, Str. Pasteur 13

3 darab vaskályha
eladó. Oradea, Strada Negruzzi 18. szám.

Eladó

két összecukható erős vasgolyó és egy 4 kérésű türelő káposzta gyalu. Oradea, Aurel Vlaicu 32.

Egy szmoking
középterműre eladó. — Oradea, Strada Nicolae Zsiga 50. szám.

Eladó

két antik ruhás szekrény. Oradea, Str. Ioan Ghica No. 18.

Megvételre kerülnek
használt, de jó karban lévő magyar-német és német-magyar szótárt Bővebbet a kiadóhivatalból.

Kisebb üzem céljaira
alkalmas ház, istállóval, pincékkel, stb. eladó. Oradea, Strada Nicolae Zsiga 46.

Oktatás

Akadémiai módszerrel
jutányosan tanítók zongorát. Érdeklődni lehet este 6-ig. Oradea, Str. Brătianu 39. szám.